

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC - GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SOL. O.

LETO XIV — STEVILKA 9/10

OKTOBER 1981

POŠTINA PLAČANA

OB 10. OBLETNICI HRANILNO KREDITNE SLUŽBE NA KOROŠKEM ČESTITAMO SVOJIM VLAGATELJEM

USTANOVITELJI:

**Temeljna organizacija kooperantov
Lesna Slovenj Gradec:**

- TOK Slovenj Gradec
- TOK Dravograd
- TOK Ravne na Koroškem
- TOK Radlje ob Dravi

**Koroška kmetijska zadruga
s svojimi TOZD:**

- TZO LEDINA Slovenj Gradec
- TZO TRATA Prevalje
- TZO ODOR Dravograd
- TZO KMETOVALEC Vuzenica
- TOK Gozdarstvo Ožbalt
- TOZD Mesnina Dravograd

Pr. STUDIJSKA KNJIŽNICA RAVNE
62390 RAVNE/KOROŠKEM

10 LET

Hranilno kreditne službe — kmetom v pomoč

Če je bil v zadnjih letih slovenski kmet vprašan, kakšne koristi ima od svoje zadruga, je bil najbolj pogost odgovor, da pri zadrugi dobi kredite. Dobiti kredit za povečanje proizvodnje pa pomeni večjo možnost za boljši dohodek in večjo ekonomsko in socialno varnost, oboje pa pomeni boljše življenje. To je seveda poenostavljeno, vendar povsem brez kreditov ne gre, posebno ne v kmetijstvu, ki mu cene niso naklonjene. Da pa nekdo lahko dobi kredit, mora nekdo drug varčevati in se vsaj začasno odpovedati porabi svojega denarja. Na ta način si ljudje medsebojno pomagajo. Včasih prostovoljno in vede, včasih pa tudi prisilno.

Za prostovoljno obliko medsebojne solidarne pomoči so se že zdavnaj pred nami odločili naši pradedje in že več kot pred sto leti na podeželju pa tudi v mestih začeli ustanavljati hranilno-kreditne zadruga. V njih so videli možnosti obrambe pred izkoriščanjem tujega kapitala, ki je hkrati z ekonomskim zaslužjevanjem slovenskega življa ogrožal tudi narodnostni obstoj. Težke in dolgotrajne so bile bitke pionirjev slovenskega združnega hranilništva, da so uresničili svoje ideje.

Gospodarske in politične razmere so se od tedaj povsem spremenile. slovenski narod si je izbral boljše življenje. Tudi v kmetijstvu in združništvu skoraj ni več sledi tedanjih pogojev in načina življenja. Ne gre pa brez medsebojnega sodelovanja in pomoči. Zato se tudi danes kmetje združujejo v združne organizacije (kmetijske zadruga, temeljne organizacije kooperantov, itd.). Izkazalo pa se je tudi, da je samofinanciranje kmečke proizvodnje še vedno najbolj zanesljivo in kmetu najbližje. To pomeni, da kmetje svoje prihranke in denar, ki ga dobijo za oddane proizvode (kmetijske ali gozdarske), hranijo v združni hranilnici in si v primeru potrebe pri njej najemajo kredite.

Ob ponovni »renesansi« združništva koncem šestdesetih let, smo v Sloveniji ponovno spoznali pomen združnega hranilništva in uvideli potrebo po načrtnem vlaganju denarja za posodobitev in povečanje kme-

tijske proizvodnje tudi pri kmetih. Za opravljanje teh denarnih poslov je bila takrat s posebnim republiškim zakonom dana možnost združnim organizacijam, da ustanavljajo hranilno kreditne službe. Hkrati je bil sprejet tudi zakon o regresiranju obresti za kredite kmetom, kar jim je omogočilo, da so mogli dobiti ugodne kredite. Možnost dobiti ugoden kredit pa daje tudi smisel varčevanju. Tako je lahko kmet s privarčevanim denarjem in kreditom nabavil traktor, zgradil hlev, obnovil nasad itd. in s tem povečal proizvodnjo, včasih pa tudi olajšal delo.

Pri tem so in še vedno imajo hranilno kreditne službe, kjer se vsi ti posli organizirajo in vodijo ter upravlja s sredstvi, izredno važno vlogo. Tekom zadnjih desetih let so postali pravi materialni temelj združništva. Naj to dokažejo nekatere številke. Skupno stanje hranilnih vlog pri HKS je bilo leta 1969 samo 73 milijonov dinarjev, vsi krediti kmetom v Sloveniji pa le 16 milijonov dinarjev. V letu 1981 pa znašajo hranilne vloge 2.300 milijonov dinarjev (230 starih milijard), kmetje pa imajo najetih 2.900 milijonov kreditov (290 starih milijard). Vseh varčevalcev pri HKS je okoli 180 tisoč. Največ denarja zberejo tam, kjer se denar kmetom za oddane proizvode izplačuje preko hranilnih knjižic HKS. Najuspešnejša oblika organiziranosti hranilno-kreditne službe pa je tista, kjer se združuje denar iz kmetijstva in gozdarstva. Te službe so finančno najmočnejše in lahko v celoti zadovoljujejo potrebe združnikov.

**Ob jubileju
10. obletnici
HKS
čestitamo**

Prva kosilnica »BCS« pri KZ Prevalje leta 1956

V HKS je dosežena tudi izredno visoka stopnja samoupravnega odločanja o uporabi zbranega denarja.

Kredite kmetom odobravajo kmetje sami, med seboj se tudi dobro poznajo, to pa je hkrati tudi jamstvo, da je denar smotrno naložen in, da bo zanesljivo vrnjen. Kmetje so najboljši plačniki svojih dolgov, njihove zamude pri vračilih kreditov niso omembe vredne, prav nobena kmetija pa v zadnjih letih »ni šla na boben«, čeprav so nekatere kmetije dobile visoke kredite.

Preko HKS se po samoupravni poti izvaja vsa družbeno dogovorjena politika vlaganj sredstev v združno kmetijstvo. In teh naložb v zadnjih desetih letih ni bilo malo. Po cenah iz leta 1980 znaša vrednost vseh investicij pri kmetih, kjer so sodelovale HKS s krediti, 12.600 milijonov dinarjev (1.260 starih milijard). 40 % te vsote so zagotovili kmetje sami, po 26 % HKS in banke, 8 % pa je bilo še drugih sredstev. Vse naložbe so bile izvedene na podlagi programov, ki jih za kmete pripravijo pospeševalne službe, seveda pa je kredit dobil lahko le kmet, ki proizvodno sodeluje z združno organizacijo in preko nje oddaja tržne viške.

In kakšni so rezultati teh naložb? Večkrat slišimo, da premajhni; tisti pa, ki nekoliko bolj poznajo razvoj kmetijstva in družbeno ekonomske odnose na vasi, pa priznavajo, da veliki. Vsakovrstnih kmetijskih pridelkov, ki so pomembnejši za prehrano, je danes več kot pred leti. Nikoli pa ne gre pozabiti, koliko denarja je bilo treba vložiti, da raven proizvodnje zaradi deagrariacije ni padla. Brez ustrezne kreditne politike in uspešnega delovanja HKS to ne bi bilo do-

Ob jubileju

Navada je, da ob vsaki obletnici rečemo besedo ali dve o jubilarantu. Tokrat je beseda o Koroški hranilnici in posojilnici Slovenj Gradec in njenem 10-letnem uspešnem — pionirskem delu. Koroška hranilnica in posojilnica Slovenj Gradec ali kakor jo mi kratko imenujemo »hranilnica« — je kreditna hranilna služba za potrebe kmetijstva in gozdarstva naše regije. V času delovanja si je pridobila

velik ugled, predvsem pa je z doslednim uveljavljanjem samoupravnega delegatskega sistema pridobila zaupanje vlagateljev. Rezultati, ki jih je hranilnica s svojim delom dosegla so vidni tako v družbenem kot tudi v privatnem sektorju. Pomembna je njena vloga pri povezovanju kmetijstva in gozdarstva ter kmetov kooperantov. Na ta način uresničujemo načelo združevanja dela in sredstev in zemlje v praksi. Zato želimo, da bi tudi v prihodnje njena vloga v kmetijstvu in gozdarstvu naraščala in prispevala še k večjemu razvoju tega pomembnega področja našega gospodarstva.

Predsednik

skupščine občine Slovenj Gradec
Franc GORNJAK, dipl. inž. gradb.

seženo. Prav tako pa ne bi bilo rezultatov, če kmetje ne bi imeli zaupanja v svoje zadruge in njihove hranilno kreditne službe. Barometer tega zaupanja so prav hranilne vloge pri HKS. Ta barometer pa dobro kaže, saj vloge kljub težavam v kmetijstvu in nestabilnosti v gospodarstvu še vedno naraščajo.

Tudi kadar so varčevalci v bankah množično dvigali denar zaradi pre-

tresov v kreditno-denarni politiki, kmetje za te mrzlice niso bili dovzetni. Zopet so se izkazali kot eden najtrdnjših in zanesljivejših stebrov naše družbene ureditve.

V tem času poteka sto let od ustanavljanja prvih hranilno kreditnih služb na Slovenskem ter deset let od ustanavljanja današnjih HKS. Med njimi je bila kot prva skupna HKS kmetijstva in gozdarstva ustanovlje-

na tudi Koroška hranilnica in posojilnica v Slovenj Gradcu. Dosegla je velike rezultate, tako pri zbiranju hranilnih vlog, kot pri dodeljevanju kreditov. Pozna jo vsak koroški zadrudnik, ki sodeluje s kmetijsko ali gozdarsko zadružno organizacijo, ker je pri njej dobil ugodno posojilo za razvoj svoje domačije. Ni torej slučaj, da so primeru skupne HKS v Slovenj Gradcu, ki je med najboljšimi HKS v Sloveniji, kasneje sledile tudi druge regije in po koroškem vzoru uredile svojo hranilno kreditno dejavnost.

Ob desetletnici obstoja Koroške hranilnice in posojilnice zveza hranilno kreditnih služb Slovenije izreka vse priznanje koroškim kmetom in delavcem kmetijskih in gozdarskih organizacij, ki varčujejo v svoji hranilnici in s tem pripomorejo k nadaljnji krepitvi zadružništva na Koroškem in v Sloveniji.

Delavcem koroške hranilnice in posojilnice iskreno čestita za uspešno delo pri vodenju in organizaciji hranilniških poslov; vsem skupaj pa želi še obilo uspehov pri nadaljnjem delu pri razvoju zadružništva in proizvodnji hrane.

Zveza hranilno kreditnih služb Slovenije
Tajnik:

Mihael Demšar, dipl. oec.

Kmetijska šola Šentjur pri Celju okrog leta 1931

Ob jubileju Koroške zadružne hranilnice

Letos je minilo 10 let skupnega hranilno-kreditnega delovanja zadružnih in gozdno gospodarskih organizacij v koroški krajini.

25. januarja 1971 so kmetijske zadruge Dravograd, Prevalje, Slovenj Gradec in Vuzenica ter gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec ustanovili skupno hranilno kreditno službo kot samostojno organizacijsko enoto imenovano KOROŠKA HRANILNICA IN POSOJILNICA SLOVENJ GRADEC.

V Sloveniji je bila to takrat prva skupna hranilno kreditna služba kmetijstva in gozdarstva. Šele kasneje so se tudi drugod po Sloveniji začeli zgledovati po tej naši skupni HRANILNICI in združevati manjše hranilno kreditne odseke v večje skupne hranilno-kreditne službe (Notranjska, Pomurje, Gorenjska itn.).

Ta naša skupna HRANILNICA, kot jo imenujejo kmetje-varčevalci, je zaživela na bogatih in dolgoletnih tradicijah slovenskega kmečkega hranilništva v naših krajih, na zaupanju kmetov-varčevalcev ter aktivnosti gozdarjev in kmetijcev za skupne potrebe. Na organizirani samopomoči, združevanju, solidarnosti in enakopravnosti sloni delovanje te skupne zadružne, kmetijsko-gozdarske dejavnosti.

Republiški zakon o hranilno-kreditnih službah v kmetijskih in gozdno gospodarskih delovnih organizacijah iz leta 1969 je bil pravna podlaga za tako skupno hranilno-kreditno službo. V ustanovni listini pa so ustanovitelji zapisali sledeče namene skupnega delovanja:

- enotna organizacija zbiranja hranilnih vlog ter kreditiranje naložb v kmetijstvo in gozdarstvo v koroški krajini;
- združevanje prostih sredstev ustanoviteljev za skupne naložbe;
- skupno najemanje kreditov pri bankah in drugih denarno-kreditnih ustanovah;
- enotna kreditna politika;
- medsebojno kreditiranje ustanoviteljev za obratna sredstva.

Tako je postala skupna hranilno-kreditna služba nepogrešljiv materialni temelj kmetijskih in gozdno gospodarskih organizacij zasebnega sektorja. Preko te finančne organizacije se usmerjajo družbena sredstva za naložbe v zasebno kmetijstvo. Sleherni kmet-član zadruge je lahko pri tej svoji finančni ustanovi dobil posojilo za preusmeritev in modernizacijo kmetije, za povečanje pridelovalnih zmogljivosti, za večjo tržno pridelavo, skratka za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev.

Da bi bila Hranilnica s svojim delovanjem čim bližje kmetom-varčevalcem in upravljalcem, je bila v vsaki občini ustanovljena podružnica s skupno dvanajstimi blagajniškimi izpostavami. Na sedežih zadrug delujejo kreditni odbori, ki v okviru dogovorjene kreditne politike odobravajo vsa posojila kmetom na svojem področju. Kreditni odbori, ki jih sestavljajo kmetje in delavci, gozdarji in kmetijci-pospeševalci, dejansko upravljajo z zbranimi hranilnimi vlogami in jih prvenstveno usmerjajo za naložbe v kmetijstvo.

Zavzeto in odgovorno prizadevanje upravljalcev, združenih kmetov in delavcev ter enostavno in razumljivo poslovanje je iz leta v leto večalo krog varčevalcev in obseg hranilnih vlog, s tem pa tudi možnosti za vedno obsežnejše kreditiranje.

Začetni »kapital« ob ustanovitvi HRANILNICE leta 1971 je bil sila skromen. Pri vseh ustanoviteljih je znašalo skupno stanje hranilnih vlog nekaj nad 4 milijone dinarjev. K temu so vročili gozdarski obrati iz dobička dober milijon dinarjev kot kolektivno hranilno vlogo. Ob polletju letošnjega leta pa znaša stanje hranilnih vlog že 115 milijonov dinarjev. Tako znaša povečanje hranilnih vlog v desetih letih kar 24 krat. V slovenskem merilu znaša delež naših vlog 5 % vseh zbranih vlog v hranilno kreditnih službah kmetijskih in gozdno gospodarskih organizacijah.

S porastom hranilnih vlog so se izboljševale tudi možnosti za vedno bolj obsežno kreditiranje. Družbeno usmerjena sredstva za kmetijstvo in regresiranje obrestne mere je vzpodbujalo vedno večje naložbe v preusmerjanje zasebnega kmetijstva. Za te namene so koroški kmetje v teh desetih letih dobili 292 milijonov dinarjev vseh posojil. Tako obsežno kreditiranje je bilo možno, ker je HRANILNICA razpolagala s potrebnimi sredstvi za udeležbo pri najemanju bančnih kreditov in posebnih republiških sredstev. Skupno stanje kreditov pri kmetih je ob polletju 1981 133 milijonov dinarjev.

Odločilna in poglobljena vloga skupne HRANILNICE je bila in je še v tem, da z združenimi hranilnimi vlogami z občasnim solidarnim prelivanjem sredstev omogoča kreditiranje na celotnem področju. Skladno z dogovorjenimi kreditnimi pogoji v SRS je bilo moč vedno zagotoviti zahtevano soudeležbo tudi za tista področja v koroški krajini, ki sama niso imela dovolj lastnih hranilnih vlog.

Obsežno kreditiranje naložb v preusmerjanje in modernizacijo kmetij, kreditiranje strojnih skupnosti in druge namene daje vidne rezultate. Naj navedemo nekatere.

Terice iz Starega trga pri Slovenj Gradcu leta 1921

Žanjice

Obseg preusmerjanja kmetij v 10 letih:

Občina	Štev. vseh kmetij	Štev. kmetij, ki sodelujejo z zadrugo	Preusmer. do leta 1980	Plan preusmer. do l. 1981
Dravograd	347	268	121	160
Radlje ob Dravi	1300	400	180	220
Ravne na Koroškem	905	390	300	200
Slovenj Gradec	1250	992	260	300
SKUPAJ:	3802	2050	861	880

Pomemben je tudi precejšen porast tržnih viškov mleka in klavne živine kot uspeh naložb v povečanje kmetijske pridelave:

Občina	1971		1980		Porast (Indeks)	
	mleko (v 000 l)	kl. živ. (v ton)	mleko (v 000 l)	kl. živ. (v ton)	mleko	kl. živ.
Dravograd	228	113	765	236	3,36	2,09
Radlje ob Drav	360	112	1735	473	4,82	4,22
Ravne na Kor.	258	112	1583	328	6,14	2,93
Slov. Gradec	955	142	4150	535	4,35	3,77
SKUPAJ:	1801	479	8233	1572	4,57	3,28

V desetih letih so porasle količine odkupljenega mleka za 4,5 krat, klavne živine pa za 3,3 krat. Za naše težke, hribovske pridelovalne razmere je tako velik porast lep uspeh, ki opravičuje naložbe v kmetijstvo v pretečenih letih in pomembno vlogo združnega hranilništva pri tem.

Poudariti je treba, da so med glavnimi viri za naložbe v zasebno kmetijstvo krediti iz hranilnih vlog in lastne udeležbe kmetov, kar predstavlja nad 60 %, ostalo pa so bančna posojila in sredstva kmetijske živilske razvojne skupnosti SRS.

Obseg poslovanja skupne hranilno kreditne službe je iz leta v leto večji. Poleg zbiranja rednih hranilnih vlog je HRANILNICA iskala še druge vire.

Tako je bilo leta 1974 sporazumno z LESNO Slovenj Gradec dogovorjeno, da se izkupiček za les kmetom izplačuje

na hranilne knjižice. Danes predstavljajo hranilne vloge iz tega vira kar eno tretino vseh vlog. Za premostitev trenutnih potreb po denarju v sili je uvedeno izplačevanje akontacij za les.

Kolektivi temeljnih združnih organizacij uvedejo izplačevanje osebnih dohodkov na hranilne knjižice. Tudi kolektiv TOZD »MESNINA« se priključi HRANILNICI in uvede izplačevanje osebnih dohodkov na hranilne knjižice. Poprečno ima vsak član teh kolektivov prihranjeno na hranilni knjižici pri HRANILNICI skoraj dva stara milijona dinarjev.

Leta 1972 prenese HRANILNICA svoje poslovanje od LB-podružnice za kmetijstvo Celje na LB-podružnico Slovenj Gradec. Pri domači banki se bistveno poveča obseg poslovanja in odobrenih bančnih kreditov. Preko temeljne koroške banke smo dobili tudi mednarodne kredite za hribovska in manj razvita območja koroške krajine.

Po medsebojnem sporazumu s TKB Slovenj Gradec lahko naši vlagatelji na združne hranilne knjižice dvigujejo svoje prihranke tudi pri vseh bančnih blagajnah v koroški krajini.

Poleg posamičnega kreditiranja kmetij začne hranilnica kreditirati tudi skupne naložbe v kmetijstvu in gozdarstvu (elektrifikacije, gozdne-kamionske ceste, telefonske linije na podeželju itn.). Kreditira razvoj kmečkega turizma, obnovo konjereje, daje posojila kmetom za dokup pokojninskih let, potrošniška posojila in za druge namene. Tu so že zametki organiziranega kreditiranja stanovanjske izgradnje na kmetih. Temeljna organizacija kooperantov gozdarstva Ravne na Koroškem in TZO »TRATA« Prevalje že združujeta sredstva za te namene. Zbor delegatov je ves dobiček HRANILNICE iz leta 1980 namenil za kreditiranje stanovanjske izgradnje. Začetna sredstva so sicer skromna, vendar so dolgoročni obeti vzpodbudni, ker je tudi banka pripravljena sodelovati.

Kmečke hranilne vloge — prihranki od izkupička prodaje kmetijskih pridelkov in lesa niso samo prihranjeni dohodki za osebne potrebe ampak veliko več. To je amortizacija in rezervni sklad hkrati, za nove naložbe in obnovo, za tveganje ob slabih letinah. Zato tudi tako zavzeta skrb upravljalcev da skrbno gospodarijo s prihranki, naloženimi v HRANILNICI. Zato so odločitve komu in zakaj odobriti posojilo tako pretehtane, da bo dosežen namen in pravočasno vrnjen denar.

Danes, ob vedno težjih gospodarskih pogojih, ki primanjuje sredstev za kratkoročne potrebe in za investicijske namene, so lastna zbrana sredstva še bolj dragocena. Brez tako zbranih hranilnih vlog bi kmetijske in gozdno gospodarske organizacije združenih kmetov težko shajale. Za tekoče obratne potrebe, za nabavo reprodukcijskega materiala, za premostitve pri nabavi gradbenega materiala za kmetijske stroje in drugo je potrebno vedno več lastnega denarja.

V ne mali meri ohranjajo ustanovitelji svojo likvidnost iz sredstev HRANILNICE.

Danes, ko je dobila kreditno hranilna služba po novem zakonu o hranilno kreditnih službah in blagajnah vzajemne pomoči še večjo pravno veljavo in širši samoupravni položaj, so naše desetletne izkušnje in uspehi še dragocenejši.

Desetletno skupno upravljanje z združenimi hranilnimi vlogami in usmerjenimi družbenimi sredstvi ter z zaupanjem deset tisoč varčevalcev in šest tisoč kreditotjemalcev je zagotovilo, da bomo uresničili načrtovane naložbe v kmetijstvo in gozdarstvo tudi v prihodnjih letih.

IVAN URŠIČ, dipl. ing. agr.

Razvoj naše poslovne enote

Kmetijsko-gozdarsko področje občine Radlje ob Dravi, katerega pokrivajo organizacije združenega dela kmetijska zadruga »DRAVA« TZO »Kmetovalec« Vuzenica kot kmetijska organizacija, LESNA Slovenj Gradec TOK Radlje ob Dravi in gozdno gospodarstvo Maribor TOK gozdarstvo Ožbalt ob Dravi kot gozdarski organizaciji, je vključeno v Koroško združno hranilnico preko svoje poslovne enote Vuzenica. Področje TOK gozdarstvo Ožbalt se je priključilo kot ustanovitelj v okviru te poslovne enote s 1. januarjem 1981, področje bivše kmetijske zadruge Podvelka pa z letom 1978, medtem ko je vso ostalo področje občine Radlje ob Dravi vključeno v koroško združno hranilnico že od leta 1971.

Ko obravnavamo pospeševanje kmetijstva, moramo priznati, da je z vsemi pospeševalnimi akcijami tesno povezana hranilno kreditna služba. Tega se dobro zavedajo tudi vsi kmetje, ki združujejo sredstva v tej organizaciji tako rekoč za samoinvestiranje, ker se prav ta sredstva pridno obračajo za potrebe kmetijstva. Zavedati se je potrebno, da vsako leto pomenijo ta sredstva pomembnejši vir, kajti vseh ostalih sredstev je iz leta v leto manj, vedno manj je udeležbe od ostalih soinvestitorjev.

Ko pogledamo v okviru koroške združne hranilnice poslovno enoto Vuzenica moramo priznati, da so bili pred leti začetki v zbiranju hranilnih vlog dokaj skromni in da se vsako leto zbere več sredstev, ki vztrajno rastejo kljub težavam, ki tudi gospodarje na kmetijah pridno spremljajo.

Kot je že omenjeno so bile začetne hranilne vloge nizke, da pa je področje kot obmejno in nerazvito potrebovalo in

še potrebuje za razvoj veliko finančnih sredstev, ki so bila do sedaj vedno večja od zbranih sredstev in je dobivalo za vlaganje v kmetijstvo dodatna sredstva iz področij, ki so enakovredna sredstva imela prosta. To nam je bilo potrjeno, da je bila odločitev združevanja hranilnih vlog na celotnem področju Koroške regije pravilna, ker se v večjem okvirju zaradi prelivanja sredstev velikokrat lažje rešujejo finančno-investicijske zagate.

Velika naloga v letu 1980 je bila na področju občine Radlje ob Dravi poenotiti finančno politiko na področju zasebnega kmetijstva. Rezultati teh prizadevanj se že kažejo, saj se je s 1. 1. 1981 na podlagi referenduma kmetov-kooperantov priključil koroški združni hranilnici tudi GG Maribor TOK gozdarstvo Ožbalt ob Dravi. S tem pristopom so se začela sredstva za odkup lesa pretakati preko hranilnih vlog, kar predstavlja dodaten vir sredstev v skupnem kreditnem dinarju hranilnice.

Prav tako se je s 1. 11. 1980 prešlo na izplačevanje odkupljene živine preko hranilnih vlog.

Z naštetimi in podobnimi ukrepi skušamo s skupnimi močmi delavci v kmetijstvu in gozdarstvu naše občine ustvariti čim večji kreditni fond ter s tem smotno vplivati na usmerjen razvoj kmetijstva tega področja. Skupno se bo potrebno potruditi, da bo celotno področje enakovredno obravnavano in bo dajalo tudi pričakovani proizvodni efekt.

Ob tej priložnosti, ko praznujemo 10. obletnico koroške združne hranilnice naj izrazim v imenu vseh, ki tako ali drugače prispevajo k razvoju naše poslovne enote, željo vsem kooperantom po čim bolj uspešnem sodelovanju na področju zbiranja in plasiranja sredstev ter za čim večjo in kvalitetno proizvodnjo na kmetijah. Poglajen ing. Marija

Združno hranilništvo

Ob deseti obletnici koroške združne hranilnice ugotavljamo, da celotno slovensko združno hranilništvo in posojilništvo letos praznuje in proslavlja še veliko večji in lepši jubilej: sto let ustanovitve prve slovenske združne hranilnice in posojilnice. Ustanovljena je bila leta 1881 v Celju, na pobudo bratov Vošnjak. Že naslednje leto, to je leta 1882 je bila ustanovljena druga slovenska združna hranilnica in posojilnica v Šentjakobu v Rožu na Slovenskem Koroškem. Ustanavljanje združnih hranilnic in posojilnic na Slovenskem je bilo v tistih časih predvsem narodno obrambnega značaja. Politični, nacionalistični in ekonomski pritisk Nemcev v tedanji Avstro-Ogrski na politično, narodno in gospodarsko šibkejše Slovence je bil vedno močnejši in brezobzirnejši. Nemci so s pomočjo svojih organizacij Heimwehr, Südmarkschulverein in svojih hranilnic in posojilnic (Reifeisen Kasse) neprestano pritiskali na Slovence. Zadolževali so jih, kupovali od njih zemljo, kmetije, ka-

tere so nato prodajali nemškimi pri-seljencem in svojim somišljenikom. Tako so ustvarjali ugodne pogoje za

svojo raznarodovalno veliko nemško politiko proti Slovincem. Končni cilj te politike pa je bil popolno ponem-

Člani hranilnice in posojilnice Šentilj pod Turjakom leta 1940 ob proslavi 40. obletnice te hranilnice 1900—1940

Po osvoboditvi obnovljen planinski pašnik »Graška gora«, ki je v združeni lasti od leta 1912, ko ga je kupila takratna hranilnica in posojilnica Slovenj Gradec

čenje dežele, vse do Jadranskega morja. Zato ni čudno, da so pričeli narodno zavedni Slovenci ustanavljati svoje hranilnice in posojilnice, ki so jim bile v pomoč, da so se lahko čedalje močneje in z uspehom postavljali po robu nemškemu gospodarskemu in nacionalnemu pritisku. Prav zato pa tudi ni prav nič čudno, da so se slovenske zadružne hranilnice in posojilnice tako hitro razširile prav po Koroškem in Štajerskem, ker je bil tam nemški pritisk pač najmočnejši. Tako je bila že leta 1888 ustanovljena slovenska hranilnica in posojilnica v takrat nemškem spodnjem Dravogradu. Sledile so ji slovenske hranilnice in posojilnice v Črni in Prevaljah leta 1891, v Šentilju pod Turjakom leta 1900, v Slovenj Gradcu leta 1903 in v Vuzenici leta 1905. Vse so bile ustanovljene iz narodno obrambnih razlogov.

Celovski slovenski časopis »Mir« z dne 30. listopada 1893. leta, katerega so mi ljubeznivo odstopili na vpogled v študijski knjižnici, kjer ga hranijo, piše: 1892 leta je bilo v Sloveniji 61 slovenskih zadružnih hranilnic in posojilnic.

Od tega jih je bilo na Koroškem 17, na Spodnjem Štajerskem 21, na Kranjskem 14 in na Primorskem 9.

Vse skupaj so imele takrat 830 udov (članov), samo koroške slovenske hranilnice in posojilnice pa so imele takrat 3.523.079 goldinarjev premoženja.

»Mir« z dne 14. prosinca 1911. leta pa piše:

Slovenskih zadružnih hranilnic in posojilnic je na Koroškem že 41. Po-

slujejo že 29 let. Od tega 1892, ko je bila ustanovljena prva koroška slovenska hranilnica in posojilnica v Šentjakobu v Rožu, ki je bila tudi kot druga ustanovljena v Sloveniji. Zanimivo je, da so bile zadružne hranilnice in posojilnice v okolici Celja in na Kranjskem takrat v rokah liberalcev. Združene pa so bile te hranilnice kot »Hranilnice in posojilnice zveze slovenskih zadrug v Ljubljani«. Zadružne hranilnice in posojilnice, ki so bile v rokah klerikalcev pa so bile takrat združene kot »Hranilnice in posojilnice slovenske zadružne zveze Ljubljana«. V Ljubljani je tiste čase obstojal na trgovski šoli tudi poseben oddelek, kjer so se šolali kadri za zadružno in hranilno posojilniško službo.

Zanimiva je tudi ustanovitev najstarejše hranilnice in posojilnice na našem ožjem območju v Dravogradu. Po pripovedovanju tov. Alojza Kogelnika p. d. Klančnika iz Podklanca pri Dravogradu in dolgoletnega odbornika dravograjske hranilnice in posojilnice ter Ludvika Kotnika, p. d. Juga z Dobrij, ki je bil celih 20 let tajnik te hranilnice, so dravograjsko hranilnico in posojilnico leta 1888 ustanovili: dravograjski kaplan Rous in kmeta Franc Kogelnik p. d. Klančnik iz Podklanca ter Domenik Kotnik p. d. Županc iz Dobrij pri Ravnah na Koroškem. Tem in še drugim se je kmalu pridružil tudi kmet Lenart Kuhar p. d. Lužnik iz Podgore pri Kotljah. Hranilnico in posojilnico so v Dravogradu ustanovili zato, ker so Nemci hoteli načrtno ponemčiti ves levi breg Drave od Labota (Lava-

münda) do Radelj. Zato je v takratnem Dravogradu bila dovoljena samo nemška šola, drugod pa so bile šole dvojezične. Nemci so ponujali denar in zadolževali kmete na Ojstrici. Odkupovali so od njih zemljo in posestva, da so jim jih ljudje rajši prodajali, so sklepali pogodbe tako, da je posestvo pripadlo nemški hranilnici šele po smrti prodajalca. Do smrti je lahko z družino živel na prodanem gruntu, ni mu bilo treba skrbeti za poslopja, niti plačevati dajatev, zato so bila mnoga posestva in kmetije do kraja uničene. Slovenska hranilnica in posojilnica je temu početju Nemcev v Dravogradu naredila konec. Zanimivo je tudi to, da je nemška hranilnica in posojilnica, četudi je bila starejša in je uživala vso podporo oblasti, kmalu po ustanovitvi slovenske propadla in bankrotirala. Ko je gospa Gönitzer prodala leta 1902 slovenskim zadružnim voditeljem hišo, na najlepšem mestu v trgu, tam kjer je pozneje bila hranilnica in posojilnica, so dravograjski Nemci zagнали strašanski vik in krik. Gospo Gönitzer so poskušali prepričati zlepa in zgrda, da bi pogodbo razdrila in preklicala. Bilo pa je vse zaman, kupčija je bila polnomočna. Vse pa je bilo storjeno v popolni tajnosti, drugače bi bili Nemci nakup hiše gotovo preprečili. Slovenski odborniki hranilnice in posojilnice so morali nekaj časa hoditi na seje in sestanke v Dravograd v spremstvu, ker so jih Nemci ovirali in fizično napadali.

Celovski »Mir«, št. 9, z dne 10. maja 1890 leta piše:

17. marca je bil občni zbor hranilnice in posojilnice Dravograd. Ustanovljena je bila 1888. leta. Šteje 180 udov. Preteklo leto je imela 40.000 goldinarjev prometa, 300 goldinarjev rezervnega sklada in 60 goldinarjev čistega dobička.

Slovenska hranilnica in posojilnica na Prevaljah je bila ustanovljena 1881 leta in je imela še isto leto 37.737 goldinarjev denarnega prometa.

»Mir« z dne 10. marca 1894. leta pa piše:

Občni zbor slovenske hranilnice in posojilnice na Prevaljah šteje udov 229, vplačanih deležev 1136 goldinarjev. Letni promet: 69.901 goldinar in 90,5 krone. Danih posojil: 16.586 goldinarjev in 68 kron.

Slovenska hranilnica in posojilnica Šentilj pod Turjakom. Po pripovedovanju tov. Tovšak Ivana, ki dela v tej hranilnici in posojilnici že od leta 1924 pa do danes, je bila ustanovlje-

na iz narodno obrambnih potreb leta 1900. Poslovala je vseskozi do današnjega dne in praznuje v sklopu koroške hranilnice in posojilnice Slovenj Gradec svojo 80 letnico.

Hranilnica in posojilnica v Šentilju je poslovala tudi med okupacijo. Nemci so jo po zasedbi leta 1941 preimenovali v »Reifeisenkasse«, jo od začetka kontrolirali, pozneje pa je poslovala čisto samostojno, saj se Nemci zaradi partizanov niso upali prihajati na kontrolo v Šentilju.

V predvojni Jugoslaviji je hranilnica in posojilnica v Šentilju morala obračunavati kmečko zaščito, obveznice, ki jih je zato dajala agrarna banka Jugoslavije. To delo je bilo težavno in zamudno. Hranilnica je takrat razpolagala z 2.500.000 din hranilnih vlog. Obrestna mera je bila tedaj za hranilne vloge 4,5 %, za posojila pa 6 %. Po končani drugi svetovni vojni se je ta hranilnica in posojilnica preimenovala v krajevno hranilnico in posojilnico, oziroma v kreditni odsek kmetijske zadruge Šentilj pod Turjakom.

Slovenska hranilnica in posojilnica Slovenj Gradec po pripovedovanju upokojenega župnika tov. Šimna Kotnika iz Podgorce je bila ustanov-

ljena leta 1903 prav tako iz narodno obrambnih in gospodarskih potreb Slovencev v Slovenj Gradcu. On jo je vodil od leta 1920 do 1924. Nato pa je delal v njenem odboru vse do dneva, ko so jo Nemci leta 1941 ukinili.

Slovenska hranilnica in posojilnica Vuzenica iz pripovedovanja tov. Mravljak Viktorja p. d. Vošnerja s Primoža nad Vuzenico je bila ustanovljena leta 1905 tudi iz narodno obrambnih potreb. Reševala je slovenske kmetije pred nemško raznarodovalno organizacijo Südmarkverein. Njeni ustanovitelji so bili: kmet Janez Mravljak s Primoža, Jakob Verdnik iz Dravč, Alojz Grubelnik iz Šentjanža nad Vuzenico, dr. Pregl, zdravnik iz Vuzenice, Simon Viher, nadučitelj iz Vuzenice, Anton Mravljak, gostilničar iz Vuzenice, Ivan Kričej p. d. Kuhelnik, kmet iz Vuzenice, Emil Mravljak iz Vuzenice. V predvojni Jugoslaviji je hranilnico in posojilnico v Vuzenici vse do leta 1941, ko so jo Nemci ukinili, vodil Viktor Mravljak s Primoža nad Vuzenico. Veliko sta delala tudi Prohart Jože p. d. Cank iz Šentjanža ter Jože Mravljak, profesor, ki je opravljal tajniške in blagajniške posle od

leta 1919 do 1941. Delovanje v slovenskih zadružnih hranilnicah in posojilnicah je v stoletjih od ustanovitve prve leta 1881 v Sloveniji, pri nas na Koroškem pa od leta 1888, ko je bila ustanovljena dravograjska je prav gotovo zahtevalo veliko mero truda, požrtvovanja pa tudi znanja in poguma od vseh, ki so kakorkoli pri tem sodelovali. Nikoli ne bomo zagotovo zvedeli, koliko je bilo žrtvovanega časa, koliko opravljenih peš poti za to plemenito delo. Zvrstile so se generacije hranilničarjev in posojilničarjev, zvestih, predanih mož, ki so vedeli, kaj hočejo in zakaj se borijo.

Naj jih nekaj naštejemo:

Klančnika, Franc in Alojz Kogelnik iz Podklanca, Kotniki z Dobrij pri Ravnah na Koroškem, Dominik Kotnik, starejši in mlajši p. d. Županc, Luka in Ludvik Kotnik p. d. Jug, Stogli iz Boštjana, kaplan Pous, prošt Vobenk Serajnik, črneški župnik Josip Rozman, Konc z Viča, Boštjan Verneker iz Libelič, Pajenk iz Viča p. d. Kobalt iz Dobrave, Ivan Pepevnik iz Viča, Jakob Hren iz Ojstrice, Lenart Ivan in Voranc Kuhar, Beno Kotnik iz Podkrajja pri Kotljah, Tovšak Ivan iz Šentilja pod Turja-

Poročilo in računski zaključek za 19. upravno leto 1925.

Zadruga uraduje v Vuzenici h. št. 34/1, vsako nedeljo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne. Ta dan se sprejemajo vloge, prošnje za posojila, obresti in vračila na glavnico, izjave pristopa, izstopa in odpovedi, izplačajo vloge, obresti in posojila ter dajejo pojasnila in pravila.

Člani in deleži.

Začetkom leta 1925 je bilo 47 članov z deleži v skupnem znesku po	2.567 Din 50 p
Pristopilo je l. 1925 13 članov z deleži v skupnem znesku po	1.692 " 50 "
Odstopilo je l. 1925 30 članov z deleži v skupnem znesku po	1.192 " 50 "
Koncem leta 1925 je 40 članov z deleži v skupnem znesku po	3.137 Din 50 p

Rezervni sklad.

Stanje začetkom leta 1925	13.799 Din 60 p
Priраште v letu 1925	10.570 " 90 "
Stanje koncem leta 1925	24.369 Din 50 p

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, aho tudi ni član zadruge, ter se obrestujejo po 7% od 1. dne po vstopu slededega meseca, pa do zadnjega dne meseca pred vridgom. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta kapitalu brez posebne naročila. Zneski do 1.000— Din se izplačujejo brez vsake odpovedi, za zneske nad 1.000— Din je pogojena odpoved in sicer do 5.000— Din 6 dni, nad 5.000— Din en mesec; vendar se tudi taki zneski izplačujejo navadno brez odpovedi, seveda kolikor dopušta blagajniško stanje.

Posojila dobivajo le člani zadruge.

Prejemki.			Denarni promet.			Izdatki.		
Št.	Predmet	Din p	Št.	Predmet	Din p	Št.	Predmet	Din p
1	Gotovina 1. jan. 1925	3.550 —	1	Gotovina 31. dec. 1925	6.792 —	1	Gotovina 31. dec. 1925	6.792 —
2	Na osebni kredit	94.050 —	2	Dana posojila:		2	Dana posojila:	
3	Vložene hranilne vloge	978.162 —	3	na osebni kredit	141.000 —	3	na osebni kredit	141.000 —
4	Drignilo se je	115.000 —	4	izplačane hranilne vloge	130.989 85	4	izplačane hranilne vloge	130.989 85
5	Vplačani deleži	1.692 50	5	Naložilo se je	289.000 —	5	Naložilo se je	289.000 —
6	Vplačane vstopnine	80 —	6	Izplačani deleži	1.192 50	6	Izplačani deleži	1.192 50
7	Vplačani donesli	251 —	7	Izplačane obresti hranilnih vlog	1.616 30	7	Izplačane obresti hranilnih vlog	1.616 30
8	Plačane obr. posojil 15.304 —		8	Vrjane obresti posojil 160 —	1.776 30	8	Vrjane obresti posojil 160 —	1.776 30
9	Plačane zamud. obresti 911 —		9	Upravni stroški:		9	Upravni stroški:	
10	Kuponi 7% inv. pos. 310 —	16.425 —	10	plače	1.000 —	10	plače	1.000 —
11	Prejeti upravni stroški	3.304 50	11	kurirja in svečava	940 —	11	kurirja in svečava	940 —
		514.515 —	12	knjižice in tiskovine	2.756 70	12	knjižice in tiskovine	2.756 70
			13	poštne in drugo	3 60	13	poštne in drugo	3 60
			14	Pristojbine po lestvi I.	674 05	14	Pristojbine po lestvi I.	674 05
			15	Rentni davek	60 —	15	Rentni davek	60 —
			16	Invalidni davek	737 65	16	Invalidni davek	737 65
			17	Za dobre namene	700 —	17	Za dobre namene	700 —
			18	Nakup vred. listin	2.000 —	18	Nakup vred. listin	2.000 —
					514.515 —			514.515 —

Denarni promet.

Vseh prejemkov je bilo	514.515 Din — p
vseh izdatkov pa	507.793 " — p
torej skupni denarni promet	1.022.228 Din — p

Zguba.		Račun zgube in dobička.		Dobiček.	
Št.	Predmet	Din p	Št.	Predmet	Din p
1	Izplačane obresti hranilnih vlog	1.616 30	1	Prejete obresti posojil	15.304 —
2	Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	21.297 95	2	Prejete zamudne obresti	911 —
3	Vrjane obresti posojil	160 —	3	Nevrđignjene obresti naložbe	17.550 —
4	Plačani upravni stroški	4.196 70	4	Kuponi inv. pos.	310 —
5	Plačani davki	737 65	5	Vplačani upravni stroški	3.304 50
6	Za dobre namene	700 —			
7	Dobiček za leto 1925	10.570 90			
		39.279 50			39.279 50

Imetje (Aktiva).		Bilanca (Stanje).		Dolgovi (Pasiva).	
Št.	Predmet	Din p	Št.	Predmet	Din p
1	Posojila na osebni kredit	902.400 —	1	STANO BEGA, VLOG 31. DEC. 1925	395.109 55
2	Stanje naloženega denarja 31. dec. 1925 214.150 —		2	Kapitaliz. hranilne obresti	21.297 95
3	Nevrđignjene obresti 17.550 —	251.700 —	3	Stanje deležev 31. dec. 1925	3.137 50
4	Stanje vrednostnih listin 31. dec. 1925	2.000 —	4	STANO BEGA, VLOG 31. DEC. 1925	2.566 95
		6.792 —	5	VIHARNIK, VLOG 31. DEC. 1925	11.878 13
		442.892 —	6	Vstopnine leta 1925	80 —
			7	Donesli leta 1925	251 —
			8	Dobiček za leto 1925	14.776 10
					10.570 90
					442.892 —

VUZENICA, dne 31. decembra 1925.

NAČELSTVO:

Jakob Verdnik, m. p. Alojz Grubelnik, m. p. Ivan Kričej, m. p.

Ta račun z glavnimi in pomožnimi knjigami primerjali ter v redu našli:

NADZORSTVO:

Dr. M. Pregl, m. p. Š. Viher, m. p. E. Mravljak, m. p.

kom, Simon Kotnik iz Podgorce, De-kan Riepl s Prevalj, Anton Gams p. d. Lenart iz Starega trga pri Slovenj Gradcu, kmet Vavpot iz Starega trga in drugi.

Takšna je na kratko preteklost slovenskega združnega hranilništva in posojilništva na našem koroškem področju. 93 let je minilo od ustanovitve prve združne hranilnice in posojilnice pri nas v Dravogradu. Težka in dolga, polna težav in bojev, vzponov in padcev so bila ta leta. Kar dve svetovni vihri sta med tem časom pretresli svet. Razsajala je gospodarska kriza in še bi lahko našteval. Nekaj pa je še vedno ostalo in še vedno drži; geslo: »V slogi je moč, v skupnosti je pomoč.« To geslo je še vedno aktualno. In, če so bile ustanovljene naše prve slovenske združne hranilnice in posojilnice v prvi vrsti zato, da so reševale slovenski narod in naše ljudi pred potujčenjem in raznarodovanjem, tako bodo tudi sedanje združne hranilnice in posojilnice še naprej imele nalogo reševati in pomagati slovenskemu narodu predvsem pa slovenskemu kmečkemu človeku, da bo ostal na svoji zemlji, četudi visoko na hribu, da bo kos

Dominik Kotnik, p. d. Županc in Franc Kogelnik, p. d. Klančnik — (oljna slika iz leta 1925, naslikal vuzeniški grof Pistel, poseduje jo Franc Kogelnik iz Podklanca) — Foto: P. Vernik

zahtevam novega časa, da se bo lahko spoprijel z vsemi nalogami in zahtevami, ki jih vsak dan postavlja predenj ta novi čas, čas tehnike, da se bo spoprijel z vsem, kar mu pri-

naša kot enak z enakim, oborožen z znanjem in tehnično opremljen. Potem bo obstal in bo v tem boju zmagal.

Rok Gorenšek

50-letnik Franc Čas

Mnogim je bolj poznan kot Štanglov Franci iz Šentjanža, kot pa direktor TZO »ODOR« Dravograd, koroške kmetijske zadruge. Res je, tov. Čas Franc, direktor TZO »ODOR« Dravograd je zares mnogim bolj poznan kot dober kmetovalec, dober tovariš,

iskren prijatelj in sosed, človek z zlatim srcem, ki vsakomur, ki pomoči potrebuje ali potrebuje dober nasvet, rad pomaga. Pri tem pa naš Franci nikoli ni zahrbtnen, vedno in povsod je odkrit. Tak je njegov značaj, njegova najlepša odlika. Naš slavljenec je bil rojen 12. oktobra 1931 v Šentjanžu pri Dravogradu. Osnovno šolo je obiskoval v Šentjanžu, kmetijsko srednjo šolo pa v Vrblju pri Žalcu na oddelku za odrasle od 1958—1960.

Štanglova družina iz Šentjanža je bila že od nekdaj visoko narodno zavedna, zato je med 2. svetovno vojno tudi veliko pretrpela. Oče jim je umrl, ko je bilo Franciju komaj 3 leta, že leta 1934. V partizanih sta padla dva brata Ivan — »Izidor« oktobra 1944, Jože — »Miloš« februarja 1945. Sestra Helena je bila zaprta in v zaporu obsojena na smrt z obglavljanjem. Pomiloščena je bila šele zadnji hip pred izvršitvijo smrtnih obsodb. Vsi ostali domači so bili izseljeni. Franc pa je bil dan v rejo k neki družini na Gradiščenško (Burgenland) v Avstriji. Po vojski se je Franci vrnil in kmalu pričel gospodariti doma na gruntu. Bil

pa je tudi aktiven družbeni delavec in dolgoletni odbornik kmetijske zadruge Šentjanž. Po vrnitvi iz kmetijske šole v Vrblju leta 1961 se je poleg kmetovanja zaposlil na kmetijski zadrugi Dravograd, kjer je bil dolga leta vodja strojnega parka. Od leta 1977 uspešno opravlja dolžnost direktorja TZO »ODOR«, kakor se bivša kmetijska zadruga Dravograd imenuje v sklopu Koroške kmetijske zadruge. Naš slavljenec, ki je dočakal Abrahama, se odlikuje po živahnosti, bistrosti duha in energičnosti. S svojim preprostim, odkritim in tovariškim nastopom si je pridobil srca kmetov in sodelavcev zadruge.

Ob njegovem življenjskem prazniku mu njegovi sodelavci in prijatelji iz srca čestitamo in želimo, da bi ostal tako prijateljski in tovariški tudi v bodoče.

Želimo mu tudi, da bi naš Franci poleg Rusije, Poljske, Češkoslovaške, Madžarske, Avstrije, Nemčije, Italije, Jugoslavije, Španije, Libanona in Sirije obiskal vsaj še Ameriko in Kalifornijo, zakar ima, kakor vemo, vsestranske čisto realne možnosti.

Pa še na mnoga leta, dragi Franci! ROK GORENŠEK

50 - letnik Tine Vižintin

Kdo ga ne pozna, našega Tine-ta! Direktor TZO »LEDINA« Koroške kmetijske zadruge Slovenj Gradec. Kmetijskega inženirja, starega združnega delavca, prekaljenega v svojem poklicu, zraven pa dobrega prijatelja, vedno nasmejanega, malce hudomušnega, strastnega lovca.

Ceprav je bil naš Tine rojen 17. septembra 1931 v Mariboru ter je meščansko šolo do 1941

obiskoval v Lenartu v Slovenskih goricah, pozneje pa višjo kmetijsko šolo leta 1960 zopet v Mariboru, je postal pravi Slovenjegradčan, to se pravi pravi Korošec. Tako se je vživel in vrstel v naše kraje in razmere, da pozna vsakega kmeta v svoji slovenje graški zadrugi, mnoge ljudi pa po celem našem področju.

Njegovo prvo delovno mesto v življenju mu je bila žrebčarna v Ponovičah. Tam je bil upravitelj žrebčarske šole, ki se je ob koncu njegovega službovanja leta 1949 do 1950 preselila v Pragersko. Ta služba je prav gotovo skrivala v sebi nekaj, kar je našega Tine-ta dokončno preusmerilo v združništvo in kmetijstvo. Leta 1951 je bil v Prestranku na Primorskem na republiškem kmetijskem gospodarstvu referent za živinorejo. Nato je prišla na vrsto vojska. Moral je odslužiti vojaški rok, a že pred odhodom v vojake se je zaposlil v Slovenj Gradcu na združnem skladu. Po vrnitvi iz vojske in odsluženju vojaškega roka se je leta 1953 zaposlil na združni poslovni zvezi v Dravogradu, kjer je ostal vse do leta 1960, ko je postal sekretar, pozneje pa direktor kmetijske zadruge Slovenj Gradec. Na tem delovnem mestu je še danes, ko slavi svoj življenjski praznik, kot direktor TZO »LEDINA« Slovenj Gradec v sklopu KKZ. Vmes pa je Tine-ta 1956 leta v Bukovski

vasi doletela huda prometna nesreča. Ponesrečil se je z motornim kolesom. Tedaj smo se vsi, ki smo ga poznali in z njim delali ali kontaktirali, bali in trepetali zanj. Bilo nam je težko, saj je bil Tine še tako mlad in priljubljen. Toda njegova trdna, zdrava narava in neomajna volja je prenesla udarec, voljo do življenja, volje do dela in kariere mu nesreča ni mogla vzeti. Ozdravel je in še bolj zagrizen se je vrgel na delo. Tudi dobre volje in življenjskega optimizma, ki ga je bil naš Tine vedno poln, mu ta nesreča ni vzela. Ostal je tak, kakršnega smo poznali, poln iskrih domislic, poln humorja. Tak je ostal vse do danes, ko je pred nekaj dnevi dočakal abrahama. Upamo in si želimo, da bo naš Tine tudi za naprej ostal tak človek, kakršnega smo poznali doslej. Prijatelj, združnik, dober direktor, vedno nasmejan, optimistično razpoložen in dobre volje. Pa še nekaj mu želimo, našemu Tinetu, prijatelji in sodelavci ob njegovem visokem življenjskem jubileju: naj naš Tine še dolga leta uživa ob konjih, ki jih na njegovo pobudo redijo na našem koroškem področju. Konji so njegova tiha sreča in veselje. Konji so tisti, ki so ga pravzaprav tudi pripeljali v kmetijsko združništvo.

Se na mnoga leta, dragi Tine!
ROK GORENŠEK

Sodelovanje gozdarjev pri poslovanju hranilno kreditne službe

Razvoj podeželja je odvisen predvsem od dobro organizirane kmetijske dejavnosti. Večina naših kmetov pridobiva del dohodka z gospodarjenjem z gozdovi. Sredstva, ki jih kmetje ustvarjajo s to dejavnostjo se v veliki meri prelivajo v kmetijsko dejavnost preko hranilno-kreditne službe, ki je že deset let organizirana kot skupna hranilno-kreditna služba za celo koroško krajino.

V letu 1963 so gozdarji prevzemali zasebne gozdove od prejšnjih upravljalcev Kmetijskih zadrug. Kmetijska dejavnost je bila takrat še močno razdrobljena, prav tako na hranilno-kreditne službe, ki so bile organizirane pri kmetijskih zadrugah. Ob prevzemu zasebnega gozdarstva v upravljanje so se pokazale močne potrebe po kreditiranju kmetijske dejavnosti. Takrat je gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec kot prvo v Sloveniji, organiziralo ekonomske enote s samostojnimi obračuni. Istočasno se je ločeno vodil dohodek in čisti dohodek družbenega in zasebnega sektorja. Dobiček iz zasebnega sektorja se je odvajal in vodil na posebnem računu pri gozdnem gospodarstvu. Denarna sredstva dobička so bila kreditna sredstva, ki so jih kmetje koristili za namene svoje dejavnosti. To pa je bil tudi prvi primer kreditiranja kmečke dejavnosti v Sloveniji.

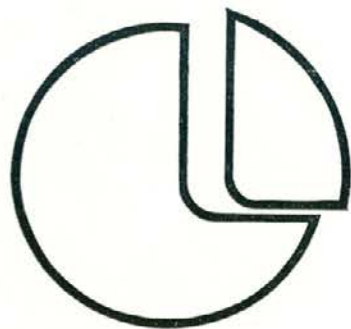
Ob formiranju skupne hranilno-kreditne službe za celotno koroško območje so se med

kmeti organizirale razprave ali naj bi združena sredstva kmetov vročali pri banki ali se naj ta sredstva združijo v nanovoorganizirano hranilnico. Enako vprašanje se je pojavilo glede izplačila lesa. Kmetje so se odločili, da bodo sredstva združili v skupno hranilno-kreditno službo. Denarna sredstva, ki so se vodila na posebnem računu pri gozdnem gospodarstvu so prenesli na hranilnico in se dogovorili, da bo šlo celotno izplačilo lesa preko koroške hranilnice.

Po sporazumu, ki so ga podpisali ustanovitelji, se sredstva hranilnih vlog koristijo predvsem kot krediti za kmetijsko dejavnost. Hranilne vloge kmetje koristijo tudi kot izplačilo akontacij za les. To je kratkoročno kreditiranje, ki rešuje proizvodnjo s kratkoročnimi posojili in 11% obrestno mero. Obrati za kooperacijo so že takoj po ustanovitvi skupne hranilnice koristili te vloge kot kratkoročna obratna sredstva.

Z združevanjem kmetijske dejavnosti in gozdarstva je postala hranilno-kreditna služba ena najmočnejših v Sloveniji in je tudi v veliki meri rešila problem kreditiranja kmetijske dejavnosti in razvoja podeželja. Sredstva iz gozdarske dejavnosti zasebnega sektorja, ki se združujejo v hranilno-kreditni službi, so sredstva združenih kmetov in se koristijo v kmetijske namene.

I. Robnik

lesna
slovenj gradec

Iz našega časopisa SLOVENSKA STRAŽA, ki je izšel 6. marca 1937, objavljamo zanimiv prispevek Ludvika Kotnika o dravograjski posojilnici.

Slovenska posojilnica v »nemškem« Dravogradu

Pred 50 leti, ko še ni bilo v Dravogradu nobene posojilnice, so vršili denarne posle razni nemčurški magnati in lesni trgovci, ki so z brezobzirnostjo zahtevali od svojih upnikov oderuške obresti. Kmet, ki je bil v stiski, je šel k takemu trgovcu in ga prosil posojila. Ponižno se je moral klanjati in prositi, da je bil uslišan ter dobil par stotakov. Pobotala sta se, da bo za dolg prodal lesa in mu ga med letom zvožil. Zdaj se gorje začne. Njegova družina je garala doma, on pa na cesti poleg voza, na katerem so naloženi »kubiki«. Ko mine leto, gre k obračunu. Ves zadovoljen koraka v trg ter premišljuje, kaj bo kupil ženi in otrokom za novo leto. Toda, kako se začudi, ko vidi, da mu je kljub tolikemu vrnjenemu blagu še on dolžan, namesto da bi dobil še vsaj nekaj krajcerjev, ki bi jih tako silno rabil. Preklinjač zapusti trgovino in se roti, da ne kupi v njegovi trgovini nič več. Kmet je pustil trgovca in seveda tudi dolg pri njem, ter šel iskat drugega, s katerim konča ravno tako. Tako so izkoriščali naše kmete. Domačije so propadale, zakaj kmet je jemal vedno iz posestva. Ob nedeljah pa je sodnijski sluga okliceval pred cerkvijo dražbe domačij, ki so jih navadno kupili tisti nemčurški oderuhi, kateri so navijali dolžnike, slovenski kmet pa je postal na je m n i k na svoji zemlji.

Take so bile razmere v Dravogradu in tudi drugod po Sloveniji. V tej dobi so se ustanovljale posojilnice tako zvanega mešanega ustroja, to je, bile so urejene deloma po Schulze — Delitzschevih, deloma po Raiffeisnovih načelih. Leta 1888 je bil za kaplana v Dravogradu Dragotin Rous, ki je skupno s kmeti Dominikom Kotnikom, Francem Kogelnikom, Luko Kotnikom in drugimi zavednimi slovenskimi kmeti, ki niso bili odvisni od nemških mogotcev, ustanovil Hranilnico in posojilnico v spodnjem Dravbergu. Namen ustanoviteljev je bil s pomočjo posojilnice doseči gospodarsko samostalnost in neodvisnost slovenskega kmeta od močnega nemškega kapitala. Posojilnica naj bi nudila oporo zatiranemu in zaostalemu slovenskemu kmetu predvsem v nacionalnem boju z vedno bolj prodirajočim nemštvom in zbirala naj bi slovenski kapital za boj proti nemškemu.

Dravograjski nasprotniki in mogotci so se posmehovali ustanoviteljem, misleč: »Saj ne bodo ničesar dosegli. Ves Dravograd je v naših rokah in skoraj polovica kmetov se je zadolžila pri nas in so od nas odvisni.« Ko pa so videli, da »slovenski črnuhi«, kakor so jih v svoji zagrizenosti imenovali, le resno mislijo na ustanovitev, so se vrgli samo na to, kako preprečiti ustanovitev posojilnice. V tem sta se posebno odlikovala nadučitelj Voglar in Domaingo. Raz širjali so razne lažnive govorice, obrekovali ustanovitelje, grozili svojim dolžnikom, če bi pristopili k posojilnici, skušali so tudi pri oblasteh doseči, da bi preprečili ustanovitev. Toda kljub vsem intrigam in grožnjam se je na dan 22. aprila 1888 vršil ustanovni občni zbor in dne 15. maja 1888 je bila zadruga registrirana pri deželnem kot trgovskem sodišču v Celovcu. Jeza nemčurjev je bila velika, toda imeli so še upanje, da bodo posojilnico uničili. Pritožili so se na škofijstvo in tam očrnili g. kaplana. Dosegli so, da so kaplana Rousa, par mesecev po ustanovitvi posojilnice, prestavili iz Dravograda. Mislili so, da se ostali odborniki ne bodo brigali za nadaljnji razvoj posojilnice. Toda za slovensko stvar navdušena ustanovitelja načelnik Dominik Kotnik in odbornik Franc Kogelnik nista popustila. Navduševal jih je s svojega novega službenega mesta kaplan Rous, ki jima je vedno pisal ter dajal nauke in nasvete. Dne 1. avgusta 1888 piše: **»Brez truda ni boja, brez boja ni zmage, brez zmage ni slave. Prosim, da se potrudite kolikor morete, ne smete obupati, dobra reč potrebuje veliko časa, da se razvije. Koroški Slovenci Vas posnemajo, Vi stojite na straži mile slovenske domovine.«** Ugled posojilnice se je močno dvignil, ko je prišel v Dravograd slovenski prošt Vakonic, katerega so takoj izvolili v načelstvo. Priskočila je na pomoč tudi Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ki je izmed prvih vložila 1000.— gld.

Ludvik
Kotnik

Zavest, da so neodvisni, jim je dajala moč, da so vztrajali in imeli že v kratkem času prav lepe uspehe. Iz računskega zaključka za leto 1893 je razvidno, da je imela posojilnica že 426 članov, 128.428 kron in 2 vinarja upravnega premoženja, 1373 K 76 v čistega dobička in 5927 K 18 v rezervnega zaklada.

Ko so nasprotniki uvideli, kako slovenska posojilnica kljub njihovim naporom, da jo uničijo, lepo napreduje, so ustanovili svojo nemško Unterdrauburger Spar- und Darlehenskassenverein z namenom, da s konkurenco uničijo delovanje slovenske posojilnice. Pa so se zopet zmotili. Dočim je nemška posojilnica imela le nekaj svojih privržencev, so bili uspehi slovenske posojilnice vidni, tako da je že mislila na to, da si kupi lasten dom. Svoje prihranke so nalagale pri njej celo hranilnice iz Podjune in iz Rožne doline.

V največji tajnosti se je leta 1902 delalo za nakup hiše, sedanjega Narodnega doma, ki je bila v posesti ge. Gönitzer in za katero so zvedeli voditelji posojilnice, da je na prodaj. V zavesti, da bi nasprotniki zmogli zvedeti za njih namen in preprečiti nakup, sta šla Kotnik in Kogelnik na skrivaj h ge. Gönitzer. Tam so se pogodili za ceno 29.000 kron in še isti dan so odpotovali na sodišče v Pliberk, kjer so izvršili prepis. Kakšen halo je nastal drugi dan med tržani, ko so zvedeli, da so slovenski voditelji kupili v sredini trga, na najlepšem mestu hišo, ki je bila, kakor vse v Dravogradu, do sedaj v nemških rokah. Zamerili so ge. Gönitzer in ji prigovarjali, naj kupčijo razdere, kar pa seveda ni bilo več mogoče. Kogelnik in Kotnik sta morala tiste dni hoditi v spremstvu v Dravogradu v pisarno, ker si od nahujskane nemške mladine nista bila varna življenja. V svoji zagrizenosti so celo razbijali šipe na kupljeni hiši in so tablo z naslovom posojilnice že prvo noč zanesli na pokopališče. Z narodnih ozirov je bilo velike važnosti, da so dobili Slovenci v sredini trga tako veliko hišo, kjer je poleg uradnih prostorov bila tudi trgovina in gostilna. Načelstvo posojilnice je vedno gledalo na to, da je bila trgovina in gostilna v slovenskih rokah, kjer se je Slovincem postreglo drugače kakor v nemških.

Gorje tistemu, ki je bil dolžnik takemu izžemalcu! Ako je šel v slovensko trgovino ali gostilno, mu je upnik brez-pogojno odpovedal posojilo. Tudi vsem tistim, ki so pri volitvah volili slovenske kandidate, je bilo odpovedano posojilo. Vsem takim je priskočila na pomoč posojilnica, ki jim je nudila cenen kredit.

V narodnem domu je bilo središče vseh zavednih Slovinccev. Tu so se vršili shodi in sestanki voditeljev slovenskega ljudstva. Slovenci, ki so bili še odvisni od tržanov, so se morali skrivaj približati »črni hiši« (Schwarzes Haus), kakor so jo nasprotniki imenovali, ako se je hotel obvarovati posledic, ki so jih ti pri vsakem izvajali. Toda kljub vsem intrigam, vsem hujskarijam in napadom na posojilnico in njene voditelje, niso mogli nemškutarji niti omejiti napredek posojilnice, še manj pa zaustaviti njenega delovanja.

Sčasoma so se slovenski kmetje osamosvojili in pokazali hrbet svojim bivšim tlačiteljem in se odklenili svoje posojilnice, ki je v premnogih slučajih obvarovala propast kmeta. Še danes vedo povedati starejši ljudje, da bi cela Ojstrica prešla v nemške oderuške roke, ako ne bi bila o pravem času ustanovljena posojilnica.

Poleg že omenjenih ustanoviteljev Dragotina Rousa, ki uživa sedaj zasluženi pokoj v Labudski dolini, Dominika Kotnika, ki je načeloval posojilnici 37 let, Franca Kogelnika, ki je bil odbornik in blagajnik 39 let in Luke Kotnika, ki je (Nadaljevanje na 17. strani)

Finančni prikaz dejavnosti koroške hranilnice in posojilnice v obdobju 1971–1981

Le nekaj mesecev po ustanovitvi splošnih kmetijskih zadrug je v letu 1948 takratna narodna banka prenesla vse vloge bivših hranilnic in posojilnic iz stare Jugoslavije na novo ustanovljene zadruge. S tem pa so se praktično ustanovili pri kmetijskih zadrukah poleg ostalih dejavnosti tudi hranilno-kreditni odseki. Le-ti so pri posameznih zadrukah takoj zaživeli, pri drugih pa začasno popolnoma zamrli.

Šele z ustanovitvijo regionalne zadružne hranilnice v letu 1954 je za vse takratne kmetijske organizacije opravljala vse finančne posle od denarnega prometa do odobravanja kratkoročnih in dolgoročnih posojil finančne instrukcije, zlasti pa je skrbela za organizacijo in afirmacijo hranilno kreditne službe. Žal pa je ta regionalna zadružna hranilnica pogosto menjala svoj sedež. Poslovati je pričela v Dravogradu, nato se je skupno s takratno zadružno poslovno zvezo preselila v Maribor, kar pa je bilo z ozirom na takratne prometne razmere preoddaljeno.

Leta 1957 je bila na novo ustanovljena regionalna zadružna hranilnica s celotno že omenjeno dejavnostjo v Slovenj Gradcu. To regionalno hranilnico so nadvse uspešno organizirali in vodili pokojni Franc Koželj in Ivan Rojnik ter tov. Angelca Vrbnjak. V času poslovanja te regionalne zadružne hranilnice so bili obnovljeni hranilno kreditni odseki pri vseh takratnih zadrukah, ki jih je bilo 34 v koroški regiji. Vendar mnogo več kot zbirati hranilne vloge od zadružnikov in dajanje potrošniških posojil kmetom zaradi zakonskih omejitev niso uspeli storiti. Ponovno pa so hranilne službe dobile svoj prvi pomen s sprejetjem zakona o reorganizaciji bivših hranilno-kreditnih služb v juliju 1969 (Ur. list SRS, 22/69). Rok za reorganizacijo je bil 31. december 1969. Njegova značilnost pa je bila, da so hranilne službe po novem zakonu morale imeti svoj lastni žiro račun in svoje samoupravne organe.

Mnogo je pripomogel k razvoju hranilno-kreditnih služb tudi zakon o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu (Ur. list SRS, št. 26/70), ki je med drugim določal, da imajo HKS, ki kreditirajo investicije v zasebnem kmetijstvu, pravico do določenega nadomestila dela obresti, kar je omogočalo kreditiranje kmetov po 3,5% obrestni meri letno.

Želja tako kmetov kot tudi kmetijskih in gozdarskih organizacij koroške regije po enotnem organiziranju hranilne službe v regiji je v letu 1970 privedla do ustanovitve koroške zadružne hranilnice in posojilnice pri KZ Slovenj Gradec.

Tu navajamo nekaj najvažnejših številčnih kazalcev desetletnega poslovanja te zadružne hranilnice.

Gibanje hranilnih vlog:

Leto	Slov. Gradec	Prevalje	Dravograd	Radlje	Skupaj	Indeks v tisoč din
1970	3.548	497	365	246	4.656	100
1971	5.768	1.941	815	744	9.269	199
1972	7.909	2.630	960	1.323	12.825	295
1973	10.453	3.345	1.672	1.860	17.287	371
1974	15.061	5.320	3.032	3.874	27.287	585
1975	20.021	9.010	4.253	6.411	39.885	849
1976	25.928	11.643	5.764	7.356	50.691	1088
1977	32.608	13.434	7.870	8.531	62.443	1341
1978	34.383	15.873	10.713	10.403	71.372	1530
1979	39.503	16.378	12.412	10.971	79.264	1702
1980	45.276	19.764	16.019	11.891	92.950	1996
30. 6. 81	57.602	23.445	16.688	17.344	115.079	2472

Iz podatkov je razvidno, da so vloge stalno rastle, v desetih letih pa so se povečale za 24-krat.

Kreditiranje investicij v zasebno kmetijstvo v obdobju od 1971 do 1981

Leto	Skupni znesek odobrenih in izplačanih posojil	Stanje izplačanih kreditov konec vsakega leta
1971	6.050	6.655
1972	7.167	10.412
1973	10.605	16.186
1974	16.550	27.017
1975	12.920	35.329
1976	35.377	58.118
1977	55.385	84.505
1978	42.310	96.567
1979	33.448	102.880
1980	47.729	121.348
1. 1. do 30. 6. 1981	25.307	133.433

Skupaj izplačani krediti

Od skupaj odobrenih in izplačanih kreditov v obdobju od 1971 do 1981 odpade na posamezno področje:

Področje	Skupaj izplačani krediti 1971–1981	Stanje teh kreditov 30. 6. 81
Področje občine Slovenj Gradec	113.052	46.841
Področje občine Ravne na Koroškem	66.406	24.054
Področje občine Dravograd	43.385	20.585
Področje občine Radlje ob Dravi	69.703	41.953

Ob primerjavi stanja hranilnih vlog nasproti stanju posojil na posameznih področjih ugotovimo, da na področju Slovenj Gradca stanje hranilnih vlog presega stanje posojil, na vseh ostalih področjih pa je stanje posojil večje kot stanje vlog.

Kot je razvidno iz tabele odobrenih in izplačanih posojil v obdobju 1971 do 1981 je prejelo posojilo 6.245 posojilomalcov v skupnem znesku 29,2 milijarde din. To pomeni, da so bile rešene praktično vse prošnje, ki so bile vložene pri hranilnici in vsaj delno utemeljene.

Da pa je lahko hranilnica ugodila vsem velikim potrebam, je v skladu z obstoječim samoupravnim sporazumom najemala dodatna sredstva pri Temeljni koroški banki Slovenj Gradec in kmetijski razvojni skupnosti Slovenije.

Tako so bila v posameznih letih najeta naslednja dodatna sredstva:

Leto	LB Celje	LB Slovenj Gradec	Mednarodna banka	KŽRS
1971	2.305			
1972		2.246		286
1973		3.849		325
1974		3.868		837
1975		5.122		500
1976		10.361	7.688	867
1977		14.097	5.747	2.538
1978		24.228	5.066	1.086
1979		21.905		1.817
1980		12.536		1.948
1981		8.612	8.612	

Tako je v skupnem plasmanu posojil znašal delež LB 37,7 %, delež MB 9,2 %, delež KŽRS 3,5 %, delež HKS 49,6 %. Delež hranilnice je večji iz razloga, ker je hranilnica odobravalna posojila tudi brez udeležbe banke in razvojne skupnosti. V prikazanem skupnem znesku izplačanih posojil so tudi sredstva, odobrena za namene kmečkega turizma.

Zato je bilo odobreno skupno 71 posojil v znesku 9.315,— din, od tega področja občine:

Slovenj Gradec	14 posojil v znesku	1.962 din
Radlje	35 posojil v znesku	4.453 din
Ravne	22 posojil v znesku	2.900 din

Vsa posojila so uživala nadomestilo obrestne mere, katero so zagotovile delno področne občine, delno pa republika.

Tako je hranilnica v te namene prejela skupno nadomestilo v znesku 22.739 din. Ta znesek nadomestila se nanaša samo na posojila, dana iz sredstev hranilnih vlog in sredstev mednarodne banke. Prejeta sredstva od TKB pa so bila odobrena po nižji obrestni meri. Kot do sedaj bo tudi v bodoče glavni namen hranilnice zbiranje hranilnih vlog kmetovalcev ter kreditiranje investicij v zasebnem kmetijstvu.

Tako je hranilnica načrtovala v svojem srednjeročnem programu za obdobje 1981 do 1985 naslednja finančna vlaganja:

Področje	1981	1982	1983	1984	1985
Slovenj Gradec	39.475	42.053	44.800	46.238	47.000
Ravne	14.115	17.336	17.899	18.839	18.839
Dravograd	10.565	12.095	12.803	13.560	13.668
Radlje	34.614	35.706	36.738	38.160	38.677
Vsega	98.769	107.190	112.240	116.797	118.184

Skupaj načrtovana vlaganja v naslednjih petih letih naj bi po cenah iz leta 1981 znašala 553.180 din, od tega v proizvodne objekte 252.174 din, v opremo in mehanizacijo 165.217 din, v plemensko živino 29.376 din, v melioracijo 20.653 din, v nakup zemlje 47.828 din in v kmečki turizem 37.640 din. Planirana sredstva se bodo zbrala iz naslednjih virov: sredstva TKB 43 %, sredstva HKS 19 %, sredstva KZRS 3 % in sredstva kmetov 35 %.

Smatramo, da je hranilnica v preteklosti odigrala pomembno vlogo pri preobrazbi in modernizaciji vasi, pri čemer gre vsekakor iskrena zahvala vsem vlagateljem, ki so svoje prihranke zaupali koroški hranilnici ter ji s tem omogočili, da je lahko v celoti reševala vse finančne probleme zasebnega kmetijstva, tako v pogledu finansiranja investicij kot v kreditiranju tekoče kmetijske proizvodnje.

V imenu vseh posojilojemalcev smo dolžni izreči zahvalo tudi temeljni koroški banki in njenim samoupravnim organom, ki so z velikim razumevanjem odobrili hranilnici vse vložene investicijske zahteve. Nemali delež pri splošni organizaciji hranilništva in sprejemanju pozitivnih zakonskih predpisov, ki so osnova za normalno delo hranilništva, pa pripada vsekakor zvezi hranilno-kreditnih služb Slovenije.

Hvala vsem, ki delajo in se trudijo, da bo kmetov »jutri« lepši in boljši.

Slavko Slemnik

Samoupravno vodenje koroške hranilnice

S sklenitvijo »Pogodbe o ustanovitvi hranilno-kreditne službe Koroške hranilnice in posojilnice v Slovenj Gradcu« v letu 1970 je bilo potrebno pristopiti tudi k oblikovanju samoupravnih organov.

Podpisnice te pogodbe, to so bile takrat samostojne KZ v koroški regiji in GG Slovenj Gradec so sklenile to pogodbo z namenom, da bi zagotovile bolj učinkovito zbiranje hranilnih vlog kmetov-zadružnikov in drugih občanov na območju poslovanja članic, s tem pa omogočile zlasti kmetom-zadružnikom sredstva za potrebe njihovega proizvodnega sodelovanja s kmetijskimi zadrugami in gozdnim gospodarstvom.

Za uspešno izvrševanje zgoraj zadanih nalog so članice izvolile poslovni odbor kot najvišji organ upravljanja hranilnice.

Člani poslovnega odbora, ki se je sestel na svoji prvi seji, dne 25. 1. 1971, so bili:

Čas Ivan, Slovenj Gradec; Čurin Milan, Črna; Helbl Franc, Radlje ob Dravi; Hainz Ivan, Vuzenica; Korat Anton, Dravograd; Merkač Valentin, Prevalje; Praper Štefan, Prevalje; Slemnik Slavko, Slovenj Gradec; Vrbnjak oec. Angelca, Slovenj Gradec; Uršič inž. Ivan, Slovenj Gradec in Zakeršnik Dominik, Kozjak.

Člani poslovnega odbora so na prvi seji za predsednika izvolili tov. Čas Ivana, za podpredsednika pa Čurin Milana.

Naloge prvega poslovnega odbora niso bile lahke, saj je bilo potrebno mnogo dela za vse člane, da je hranilnica postala močna finančna organizacija.

Na svojih sejah so največkrat obravnavali oz. določali enotno politiko usmerjanja sredstev na vseh področjih hranilnice, sprejemali letni finančni načrt, ukrepe za zagotovitev likvidnosti hranilnice, delili dohodek po zaključnem računu ter ga predlagali v obravnavanje zadružnim oziroma delavskim svetom ustanoviteljev in odobrvali kredite ustanoviteljem.

Poslovni odbor je ves čas svojega delovanja veliko pozornost posvečal tudi statusnim spremembam organiziranosti hranilnice, nadalje je sprejemal, oziroma sklepal razne samoupravne sporazume in pogodbe z drugimi organizacijami s ciljem večanja razpoložljivih

sredstev. Poleg poslovnega odbora so za uspešno izvajanje hranilniških dejavnosti skrbeli pododbori, izvoljeni pri posameznih podružnicah.

Za razvoj hranilnice in delovanje njenih organov imata nedvomno precej zaslug vodja hranilnice tov. Uršič inž. Ivan in njen računovodja tov. Slemnik Slavko, ki sta ves čas delovanja koroške hranilnice in posojilnice organizirala, vodila, usklajevala in nadzirala delo in poslovanje hranilnice. Z razvojem samouprave v hranilnici ne bi zaključili, če ne bi omenili aktivno sodelovanje vseh združenih kmetov in delavcev tako v KZ, kakor tudi pri TOK za gozdarstvo, ki na svojih samoupravnih organih in zborih spremlja delovanje hranilnice in predlagajo ukrepe za uspešno izvajanje njenih nalog.

Nedvomno je njihovo vključevanje v delo hranilnice tudi odraz, da so v letu 1980 na svojih zborih sprejeli SS o ustanovitvi hranilno-kreditne službe v Slovenj Gradcu, oziroma koroške zadružne hranilnice kot samostojne samoupravne finančne organizacije, ki ima vse pravice, obveznosti in odgovornosti, na

podlagi ustave, zakona in sklenjenega sporazuma.

Novo izvoljeni zbor delegatov koroške zadružne hranilnice, kot najvišji organ upravljanja hranilnice, je svojo delo pričel 27. junija 1980, ko je formalno tudi bilo končano konstituiranje koroške zadružne hranilnice.

V zboru delegatov so zastopane vse članice s tremi delegati, tako da skupno število delegatov v zboru znaša trideset. Zbor delegatov hranilnice ima tudi svoj izvršilni odbor, ki šteje 11 članov. Nadalje pri hranilnici delujejo pri posameznih poslovnih enotah petčlanski kreditni odbori. Nadzor nad izvajanjem delovanja hranilnice pa opravlja nadzorni odbor.

V samoupravne organe hranilnice je danes vključeno približno 70 delegatov vseh ustanoviteljev hranilnice. Svoje delo v obdobju enega leta so opravili zadovoljivo, kar je dokaz, da so varčevalci na ta mesta izvolili prave predstavnike, katerih naloga je, da hranilnica v čim večji meri izpolni zadane naloge oziroma cilje vseh njenih varčevalcev.

KREVIH JOŽE, iur.

Kolektiv KZ Prevalje pri košnji na Lešah leta 1941

Pomen in vloga HKS pri razvoju vasi

Ponosni smo na našo kmetijsko banko, kot jo radi imenujemo KOROSCI in seveda tisti, ki imamo največ opravka z njo. In tudi tisti, ki imajo največje koristi, to so združeni kmetje, ki jim je HKS edino zatočišče za najemanje kreditov pod dokaj ugodnimi pogoji.

Prav tako smo ponosni na dolgoletno vodstvo ter samoupravne organe, ki so vsa ta leta zelo uspešno delovali in imeli velik posluh za reševanje kmečke problematike. Kljub pičlim sredstvom je bila praktično rešena sleherna želja kmetov, ki je tako neposredno vplivala na razvoj kmečkega življa, ki je za našo družbo iz dneva v dan potrebnejši.

Gozdarji smo pričeli sodelovati s to organizacijo leta 1963, ob priključitvi kmetov lastnikov gozdov. Osnovni cilj združitve je bil v poenotenem gospodarjenju z gozdovi. Toda nam, ki nam je problematika kmetijstva poznana, smo poleg osnovne gozdarske funkcije kaj hitro dojel, da brez kmeta tudi v gozdarstvu ne bo šlo. V ospredje smo si postavili reševanje problematike posredno vezane na kmetijstvo in s tem skušali stabilizirati našega kmeta. Posebno pozornost posvečamo mladim gospodarjem in jim skušamo ustvarjati pogoje, kot jih uživajo ostali državljani.

Ni moj namen, da govorim, kakšni uspehi so bili doseženi na področju kmetijstva, zaradi dobre organiziranosti HKS, kar je naloga verjetno nekoga drugega, poudariti želim le, da je ta dobro organizirana in vedno likvidna organizacija veliko pripomogla tudi gozdarstvu in nam omogočila, da smo naše srednjeročno in dolgoročno planiranje uresničevali.

Kljub osnovnim ciljem, da mora sleherni kmet imeti cesto do svoje hiše, kar je terjalo veliko naporov in sredstev, smo že leta 1965 sklenili na samoupravnih organih, da čisti dohodek namenimo za vročitev pri HKS, za nabavo prvih kosilnic ter ostalo drobno mehanizacijo. Združevanje nam je uspelo in vsako leto je bilo več kmetov, ki so se posluževali najemanja kreditov, ki so sicer bili simbolični, vendar izredno pomembni.

Začelo se je obdobje varčevanja in pravilnega usmerjanja tudi težko prigarane kmečkega dinarja.

S skupnimi napori se je iz leta v leto večal kapital na naši banki in prav tako so se večali apetiti po čim večjih kreditih, tako v organizaciji kot pri posameznih kmetih, povsod z enako željo, da čim hitreje nadoknadimo zamujeno.

Ko smo premostili nabavo mehanizacije, uredili dostopne ceste s hitrim tempom reševali gradnjo gospodarskih poslopij, že so nastajali načrti in prvi zametki kmečkega turizma, izgradnja stanovanjskih hiš, so bili že na vrsti načrti telefonskega omrežja, kar se je vse reševalo in se rešuje s krediti HKS.

Poleg navedenega je treba poudariti, da se uspešno rešuje tudi problematika kratkoročnih kreditov, ki so za kmete izrednega pomena. Kmet v večini primerov dobi svojo plačo enkrat ali dvakrat na leto, stroški pa mu nastajajo vsak mesec, zato so mu akontacije — predplačila za svoj težko pričakovani proizvod še kako potrebne.

Veliko je bilo storjenega in celotno podeželje se s hitrimi koraki pomika v razvitejšo obliko.

Programi, tako kmetijski kot gozdarski, ki pa so skratka kmečki, so zelo smelo začrtani, zahtevni ter uresničljivi, le pod pogojem, da nam kmečka hranilnica dobro dela. Kreditov, ki jih potrebujemo z dneva v dan več, ker je še dobra polovica kmetov nerazvitih, razvitejši pa rabijo hitra intervencijska sredstva za osvajanje čim večje proizvodnje. Krediti v kmetijstvu niso investicijska mrzljica ampak nujno zlo, ki se ga kmet boji, zato ga dobro naloži in najmanj 10-krat oplemeniti s svojimi lastnimi finančnimi viri. S krediti osveščamo kmetovo zaupanje in dajemo družbeno pozornost, kar veliko pomeni, še posebej mladim, ki jim še do nedavnega ni bila jasna družbena zainteresiranost za njihov obstoj.

Zahteve do naše hranilnice so in bodo v bodoče še več, zato je prav, da smo jo dobro samoupravno organizirali in kar je najvažnejše, kmetje so dobili zaupanje, število in višina vlog narašča in tako je možno voditi kreditno politiko v blaginjo kmetov. Še posebej je to važno danes ob izrednih stabilizacijskih naporih, ko si bomo zopet morali pomagati samo v okviru svojih sposobnosti.

Ob praznovanju tako velikega jubileja čestitamo samoupravni organom, poslovnim organom in tudi članom za njihovo uspešno delo in dobro sodelovanje z željo, da dosežemo hitrejši razvoj in čim boljše življenjske pogoje našega hribovskega kmeta ter celotnega podeželja.

Hvala na sodelovanju.

Direktor TOK Gozd. Ravne
Jože Logar

Hranilno-posojilna služba in turizem na kmetijah

Če pustimo ob strani številne izjemno pomembne socialne funkcije turizma: rekreacijo, zdravstvene, kulturne, vzgojno-izobraževalne ter funkcije spoznavanja, večjega prijateljstva med narodi, kar je zlasti pomembna naloga sodobnega mednarodnega turizma, še vedno prevladuje ekonomika. Turizem je postal danes v svetu ekonomski fenomen, katerega rezultati se zrcalijo v številnih spremljajočih panogah.

Gotovo je sodoben masovni turizem izrazit produkt znanstveno tehnične revolucije in napredka vseh tistih činiteljev, ki spremljajo ta napredek. Gre za povečanje življenjskega standarda, več prostega časa, socialne reforme in ne nazadnje za utesnjeno in nezdravo življenje ob delu in v urbaniziranih naseljih. Spoznanja in številne raziskave kažejo, da čaka to dejavnost še večji razvoj, ki bo močno presegel rast drugih gospodarskih panog.

Zaradi vse navedenih razlogov je postal turizem nova dimenzija svetovnega gospodarstva, kateremu posvečajo vse države posebno pozornost.

Tako dobiva naša pokrajina, ki smo jo do danes poznali pretežno kot gozdni in kmetijski rezervat, še dodatno vlogo. Čeprav nimamo izjemnih atraktivnosti, niti zdraviliških

Šentanel nad Prevaljami

vrelcev in živimo v poprečnem alpskem področju, imamo neprecenljivo bogastvo v miru, zelenju, čistosti zraka in gostoljubnosti naših ljudi.

S posegom gozdnega gospodarstva v turistično dejavnost, smo v programe vključili tudi razvoj kmečkega turizma. Razlogov za to je več in jih lahko izražamo tako v zainteresiranosti družbe kot kmeta za to zvrst dodatne dejavnosti na kmetijah.

Prvi začetki segajo nazaj v leto 1970. S prejetimi krediti od gozdnega gospodarstva je nekaj kmetij zaoralo ledino. Kaj kmalu je zrastel interes v vsej regiji in tu se je pričelo aktivno delo tudi kreditno hranilne službe. Brez njenega sodelovanja in povezave med gozdarji in kmetijci bi rezultati, nakazani v tabeli, gotovo ne bi bili tolikšni in turizem na kmetijah bi ostal še vedno primat Gorenjcev in Savinjanov. Tako se danes Koroška enakopravno vključuje v to zvrst turistične ponudbe in morda je celo v določenih primerih in hotenjih pred ostalimi regijami.

Od vseh navedenih danih kreditov je koroška zadružna hranilnica prispevala 1/3 deleža. Vendar ne gre samo za ta denar, gre tudi za oplemenitenje teh sredstev, ki je vse čase teklo preko temeljne koroške banke, ki je dodatno prispevala ostali 2/3. To pa je bilo možno edinole s prispevkom KZH.

Razpredelnica pa je tudi dokument, kako naj bi tekel razvoj v bodoče. Ta pa bo možen le s pomočjo hranilne službe in seveda ob sodelovanju temeljne koroške banke. Po-

Zgodovina in zanimivost

leg organizatorjev turizma na kmetijah, bo gotovo prav koroška zadružna hranilnica s svojo aktivnostjo prispevala bistven delež pri oživljanju in ekonomskem jačanju naših kmetij.

Dušan Dretnik, dipl. ing.

ZBIRNI PRIKAZ

(v 000 din)

Občina	Aktivirano 1981				Dodatno aktivirano 1985					
	Štev. kmetij	Štev. sedežev	Štev. ležišč	Dani krediti	Potrebni krediti	Štev. kmetij	Štev. sedežev	Štev. ležišč	Potrebni krediti	Potrebni krediti infrastr.
Dravograd	1	50	—	200	600	9	260	87	4.000	—
Radlje	9	266	76	3.743	2.700	18	406	195	5.800	4.500
Ravne na Koroškem	10	550	63	2.300	1.650	35	1.191	274	6.550	2.500
Slovenj Gradec	7	128	54	1.961	1.100	20	482	219	8.000	2.200
S K U P N O	27	994	193	8.204	6.050	85	2.339	775	24.350	9.200

Razvoju kmečkega turizma v ravenski občini je HKS prispevala svoj delež

Ena najlepše urejenih krajevnih skupnosti na Koroškem je gotovo Šentanel. Posebna zanimivost tega kraja je struktura prebivalstva, saj pretežni del krajanov predstavljajo kmetje. Urejene domačije in gospodarska poslopja dajejo poseben čar naravno lepemu okolju. Poleg velikega interesa krajanov za urejenost in lepoto kraja je k takšnemu izgledu pripomogla tudi naša hranilno-kreditna služba, ki

Spodnji Lečnik

je kreditirala izgradnjo kmečkih domov in gospodarskih poslopj.

Poleg osnovnih dejavnosti (gospodarjenje z gozdovi, priraja mleka, živine) se je v Šentanelu močno razvila dejavnost kmečkega turizma. V celi krajevni skupnosti urejujejo svoje domačije pri štirinajstih kmetijah za kmečki turizem in temu primerno tudi usmerjajo proizvodnjo. Hranilno kreditna služba je dajala tem kmetom kredite v vrednosti od pet do trideset starih milijonov din.

Dokončno urejene hiše in že nekaj prakse pri opravljanju te zvrsti dejavnosti imajo trije kmetje (pri Plodru, Korošu in Pečniku), ki smo jih v našem glasilu že predstavljali, ostali pa so v zadnji fazi gradnje oz. adaptacije.

Od leta 1975 dalje je hranilno kreditna služba namenila za kmečki turizem na območju TOK Ravne 290 milijonov din kot kreditna sredstva.

Naravne danosti za razvoj kmečkega turizma pa ustrezajo tudi na drugih območjih v občini Ravne. Kmetje so za to zvrst dodatne dejavnosti vedno bolj zainteresirani, saj imajo vedno več ugodnosti pri pridobivanju finančnih sredstev, pa tudi praksa šentanelskih kmetov pozitivno vpliva na odločitve kmetov z drugih območij.

Na Tolstem vrhu št. 23 že dobrih devet let gospodari kmet Peter Rezar. Kmetijo, ki je oddaljena komaj štiri kilometre od Raven na Koroškem, domačini poznajo pod domačim imenom Spodnji Lečnik.

Kmetija obsega 7 ha obdelovalne zemlje, 24 ha gozda in 7 ha neproduktivnega zemljišča. Glavni del dohodka prinese prireja mleka in pitanje govedi. Letno oddajo ca. 30.000 litrov mleka in vzredijo štiri pitance. Del dohodka pa prinese tudi les. Letno posekajo približno 70 kubičnih metrov.

Pred osmimi leti so začeli obnavljati gospodarsko poslopje, ki je bilo dotrajano in ni ustrezalo potrebam proizvodnje, ki so jo načrtovali. Ker niso imeli dovolj finančnih sredstev,

so zaprosili za kredit pri hranilno-kreditni službi. Pod zelo ugodnimi pogoji (rok odplačila je bil sedem let in nizka obrestna mera) so dobili 11 milijonov din kredita, ki so ga do danes že v celoti izplačali. Zgradili so moderen hlev na odplakovanje z vso možno mehanizacijo. Danes stoji v hlevu 28 glav goveje živine. Pridne roke gospodarjev uspejo vzrejati 25 kom. prašičev in 40 kom. perutnine.

Gospodinjstvo skupnost na posestvu sestavljajo gospodarja s tremi otroci in Petrova starša. Najstarejša hčerka je že končala kmetijsko šolo in ima veliko veselje do kmetovanja. Tudi mlajša dva otroka sta navdušena nad kmetijo. Takšen odnos otrok do kmečkih opravil je navdušil starša, da sta začela razmišljati o dodatni dejavnosti — kmečkemu turizmu, saj bi s skupnimi močmi lahko obvladovali še gostinska dela. Lokacija za uveljavitev kmečkega turizma je zelo ugodna, h končni odločitvi pa je pripomogla hranilno-kreditna služba, ki je za izgradnjo nove hiše odobrila Rezarjevim 30 milijonov kredita. Predvidevajo, da bodo do konca leta 1982 uredili vse, da bodo lahko sprejeli goste. Peter razmišlja, da bi staro stanovanjsko poslopje tudi v celoti preuredil za potrebe kmečkega turizma.

Brez kredita se Rezarjevi najbrž ne bi odločili za gradnjo nove hiše in s tem za dodatno dejavnost, največ pa jim seveda pomeni navdušenje otrok za kmetovanje, saj ni bojazni, da bi kmetija ostala brez naslednika.

I. Robnik

Z realizacijo kmetijske proizvodnje se večja delež HKS

Naši kmetje se vse bolj ogrevajo za usmerjeno kmetijsko proizvodnjo. To pa jim v veliki meri omogoča hranilno-kreditna služba in kooperacijska povezanost s kmetijsko zadrugo.

Na Zgornji Vižingi št. 28. gospodari kmet Karel Korent, po domače Jerič. Srednje velika kmetija z osem hektari obdelovalne zemlje in sedem hektari gozda ne zadošča za proizvodnjo pitanja govedi in vzreje piščancev, zato so Korentovi vzeli v najem še dva hektara obdelovalne zemlje. Na vsej obdelovalni površini sejejo koruzo za silažo.

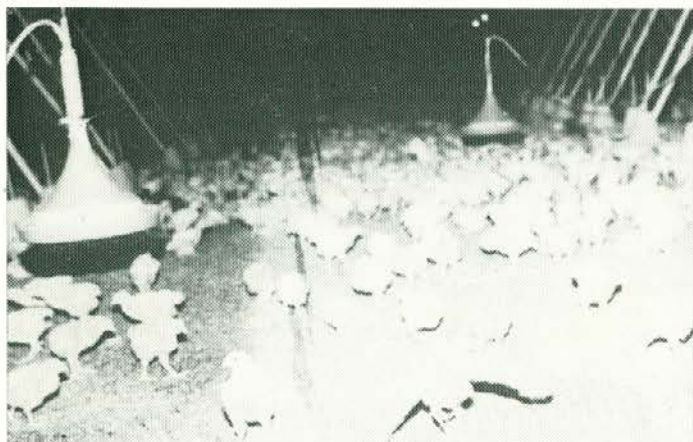
Napredek v kmetijstvu ni odvisen samo od osnovnih materialnih pogojev, ampak tudi od miselnosti gospodarjev. Mladi Korent se tega dobro zaveda. Danes ima v modernem hlevu z najsodobnejšo tehnologijo 90 glav goveje živine. Letno odda 70 glav. V letu 1977 je začel graditi hlev za vzrejo piščancev. Letno pridela ca. 135 ton piščančjega mesa v šestih turnusih. V enem turnusu, ki traja 47 dni, vzredi trinajst do štirinajst tisoč piščancev.

Že Karlov oče je videl možnost napredka v postopni modernizaciji kmetije. V letu 1968 so bili ugodni pogoji kreditiranja kmetijske mehanizacije. Kmetje so takrat še nezaupljivo gledali na hranilno kreditno službo, ki je bila organizirana pri kmetijski zadrugi, Jerič pa je videl v tem možnost napredka in edini način, kako priti do kmečke mehanizacije. Kupil je prvi traktor na kredit. V poznejših letih je postopoma nabavljal kmečke stroje tako, da ima danes vse, kar rabi za proizvodnjo.

V letu 1979 so s kreditnimi sredstvi hranilno kreditne službe zgradili silos in hlev za govedo, letos pa gradijo strojno lopo. Skupaj so dobili sto milijonov kreditnih sredstev.

Brez kreditov Korentovni nikakor ne bi mogli izvesti takšne investicije. V modernih hlevih in z vso potrebno strojno opremo teče proizvodnja nemoteno.

Vsa proizvodnja je kooperacijsko vezana na TZO Kmevalec Vuzenica. Z realizacijo te proizvodnje vračajo tudi anuitete za kredite in hkrati povečujejo delež sredstev hranilno kreditni službi za nadaljnje uspešno poslovanje.

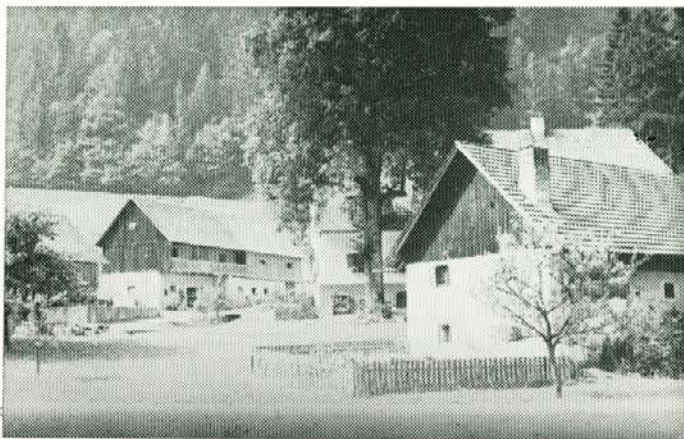
Modernen hlev za vzrejo piščancev

Letos bodo Jeričevi dokončali še strojno lopo

OD 1. 1. 1981 SODELUJE PRI HKS TUDI TOK GOZDARSTVO OZBALT

V prejšnjih letih je bila na tem območju organizirana hranilno kreditna služba v okviru kmetijske zadruge Podvelka. Kmetje so v želji za napredek in razvoj kmetijstva skrbeli za stalen dotok denarja v to organizacijo. Veliko kmetov je s pomočjo kreditnih sredstev HKS zgradilo nova gospodarska poslopja, kupovanje kmetijskih strojev na kredit pa je na tem območju že večletna praksa.

Preklova kmetija

V Spodnji Kapli št. 52 leži Preklova kmetija, kjer gospodar Anton Vraber z 10 ha obdelovalne površine in 40 ha gozda. Kmetijo je prevzel od svojega očeta, ki je z veliko mero razuma in ljubeznijo do zemlje prepustil sinu moderno opremljeno posestvo. Tako ima Anton izredno dobro startno osnovo. Oče pa ni poskrbel samo za materialno podlagi, temveč je sinu omogočil šolanje na srednji in višji kmetijski šoli, da bo lahko s strokovnim znanjem upravljal posestvo v skladu s svojimi in družbenimi potrebami.

Glavni viri dohodka kmetije so proizvodnja mleka, pitanje govedu in gospodarjenje z gozdom. Letno posekajo ca. 300 kubičnih metrov lesa, oddajo 20.000 litrov mleka in vzredijo štiri pitance.

Za takšno proizvodnjo mleka hlevski prostori niso zadostali, zato je Anton leta 1974 zaprosil za kredit in začel preurejati hlev. Hlevske prostore je povečal in moderniziral z napravami za odplakovanje. V teh letih si je nabavil tudi vse moderne kmetijske stroje tako, da je kmetija v celoti mehanizirana.

Kljub sorazmerno veliki obdelovalni površini obdelajo največ 1 ha orne zemlje. Sejejo koruzo za silažo in poljske pridelke za domačo uporabo.

Oče Vraber govori s ponosom o kmetiji in kmetovanju. Zaveda se, kako pomembna je proizvodnja hrane in kakšno ceno ima. Z nezadovoljstvom pa ugotavlja, da še vedno ne vedo vsi, od kod prihajata kruh in mleko.

I. Robnik

Konjereja na območju občine Slovenj Gradec

Na pobudo sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo SRS smo v jeseni leta 1966 v občini Slovenj Gradec začeli s konjerejo. Takrat smo v Avstriji kupili šest plemenskih žrebcev, pasme Haflinger. Cena teh žrebcev je bila precej visoka, zato smo imeli težave pri prodaji. Nabavo teh konjev je regresiral takratni odsek za narodno obrambo, hranilnica pa je kreditirala kmete pri nakupu žrebcev, pod enakimi pogoji, kot so jih imeli pri nakupu plemenske živine. Za nadaljnjo reprodukcijo te pasme konjev je kmetijska zadruga Slovenj Gradec priskrbela plemenskega žrebca.

Kljub skepsi, ki so jo kmetje kazali na začetku uvajanja konjereje, smo dokazali, da se konje vendar splača rediti, saj so postali kmalu dragoceno izvozno blago. Ko so kmetje videli uspeh, se je zanimanje za konjerejo povečalo. Videli so tudi koristnost konjske moči, predvsem za hribovske kmetije. Konja so lahko uporabili za delo na polju, v gozdu, pa tudi za športno dejavnost. Tako se je pokazal interes po dodatnem nakupu kobil. V letu 1980 smo uspeli kupiti deset brejih ko-

bil iz uvoza. Nakup je podprl s 50% regresirano ceno štab za teritorialno obrambo. Ker štab za teritorialno obrambo takrat ni imel na razpolago prostih sredstev, je celoten nakup kreditirala koroška hranilnica.

V zadnjem času kmetje spoznavajo, da je reja konj že skoraj nuja zaradi vse težjih pogojev pri nabavi pogonskega goriva in mehanizacije, posebno vlogo pa imajo konji za splošni ljudski odpor. Žrebeta imajo danes ugodno ceno, zato se reja izplača in je povpraševanje po njih že zelo veliko.

Trenutno imamo v slovenjegraški občini 29 rodovniških konj. Rejsko področje se bo razširilo tudi v sosednjo občino Ravne, kjer bodo letos nabavili pet brejih kobil iste pasme.

Rejci konjev smo organizirani v konjerejskem društvu Slovenije s podružnico v Slovenj Gradcu. Podružnica ima nalogo, da skrbi za pravilno reprodukcijo, usmerja v prodajo žrebeta ženskega spola v nadaljnjo rejo ljudem, ki se za konjerejo zanimajo.

Ivan Čas

DINAR NA DINAR

ZA

RAZVOJ KMETIJSTVA

(Nadaljevanje z 11. strani)

kateri je v najtežjih trenutkih pomagal s svojimi nasveti, župnik Josip Rozman, bivši tajnik Mohorjeve družbe, ki je vodil tajniške posle 25 let, in še mnogo drugih, ki so s tihim delom pomagali posojilnici, da bo kmalu obhajala svojo 50-letnico.

Nemški in nemčurski tlačitelji in oderuhi so iz Dravograda izginili, ni jih več. Ostala pa je Hranilnica in posojilnica in z njo tudi slovenski kmet, ki ve hvalo dati svoji rešiteljici.

Ivan Čas p. d. Marovšek — prvi predsednik poslovnega odbora združene HKS

Vseh svojih 67 let je preživel na zemlji. In ne samo, da jo je obdeloval, že v mladostnih letih je začel sodelovati v raznih organizacijah in s svojim delom v organih kmetijske zadruge, gozdarskih organizacijskih oblikah in širših družbenopolitičnih organizacijah prispeval svoj delež k napredku kmetijstva.

Poznan je kot aktiven zadržnik živinorejske selekcijske zadruge Slovenj Gradec že izpred vojnih let. Sodeloval je pri mlekarški zadruzi v Slovenj Gradcu. Po vojni, od leta 1945 do 1948, je bil predsednik lesno-prodajne zadruge za Mislinsko dolino. Ta se je leta 1948 vključila v splošno kmetijsko zadruzo in kasneje v slovenjegraško zadruzo. Ne glede na vse te organizacijske spremembe, so ga kmetje vedno volili v upravne odbore. Nekaj časa je bil tudi v upravnem odboru okrajne zadruge Maribor.

VIHARNIK: Ob formiranju skupne hranilno-kreditne službe za vso Koroško ste bili izvoljeni za predsednika poslovnega odbora. Na začetku najbrž ni šlo vse gladko. Na kakšne težave ste naleteli in kako ste jih premagovali?

CAS: Leta 1971 smo ustanovili skupno kmetijsko gozdarsko hranilnico za celotno koroško območje. Res je, da smo imeli tudi nekaj težav. Nekateri posamezniki so imeli druge interese, pa tudi nekaj močnejših gozdnih posestnikov se ni strinjalo z združitvijo. Z razumevanjem vodilnih delavcev pri takratnem gozdnem gospodarstvu je ideja zmagala in v prvih dveh letih se je pokazala zelo koristna. Na težave smo ponovno naleteli, ko smo začeli izplačevati les preko hranilnice. Z velikimi napori smo dokazali ljudem pravilnost takega načina izplačevanja lesa. Nekaj časa smo prakticirali način, da so se vloge za

Ivan Čas

izplačilo lesa posebej evidentirale in posebej prikazovale. V začetku so gozdni posestniki denar za izplačilo lesa takoj dvignili. Ko so uvideli, da lahko denar dobijo kadarkoli, so vloge od izplačila lesa vidno rasle.

Včasih je bilo potrebno veliko osebnega prepričevanja, da so ljudje uvideli poštenost in, da so te vloge njim kot kredit izredno dobrodošle.

Dejstvo je, da je hranilnica velikokrat reševala situacijo izplačila lesa. Nikoli ni bilo primera, da bi ostali kmetje »brez denarja«, kar se je pri drugih gozdnih gospodarstvih dogajalo.

Hranilno-kreditna služba je marsikdaj reševala tudi gospodarske probleme drugih ustanov v občini in regiji. Posebno pomembno vlogo igra za svoje ustanovitelje, ki imajo po pravilniku pravico koristiti določen procent vlog kot obratne kredite.

VIHARNIK: Našteli ste že nekaj primerov za kaj lahko kmet dobi kredit. Ali so še kakšni drugi primeri. Zanima nas tudi, kako porazdeljujete kredite, glede na potrebe po občinah?

CAS: Da, s krediti smo šteli tudi socialno varnost kmetov. Kredite smo dajali kmetom borcem, ki so si urejali borčevsko pokojnino.

Kljub temu, da posojilnica posluje na območju celotne regije, da je na območju združne enote »Lecidna« kar 50% vlog, smo sredstva vedno prelivali v ostale predele, kjer je bilo manj vlog in so bile potrebe po kreditih večje.

VIHARNIK: Kako nameravate v bodoče večati hranilne vloge?

CAS: Hranilne vloge želimo še povečati. Težimo za tem, da bi šla preko hranilnih knjig tudi vsa prodaja živine in, da bi večji proizvajalci mleka dobili izplačilo na hranilne knjige. Razmišljali smo tudi, da bi preko šolske zadruge povezali vse druge šole te vrste, ki bi vlagale sredstva v našo hranilnico.

To dejavnost smo premalo popularizirali tudi med kmeti.

Mislím, da je v zvezi s poslovanjem hranilno-kreditne službe treba povedati še nekaj. Hranilnica v vsem svojem obdobju ni poslovala slabo, ni je prizadela nobena potrošniška mrzlica. Kmetje se dobro zavedamo, da moramo imeti gotov sklad, ki ga nikoli ne dvigamo. Dokaz, da se ravno kmet najbolj stabilizacijsko obnaša, so cene kmetijskih proizvodov.

Čas Ivan sedaj opravlja funkcijo predsednika skupščine zbora delegatov hranilnice. V tem delu čuti zadovoljstvo, ker vidi, da gre HKS po dobri poti in da koristi kmetom. Verem dokaz temu je šentiljska poslovalnica, katere vlagatelji so vsi prebivalci krajevne skupnosti.

Razgovor vodila Ida Robnik

Pridelovanje ozimne rži

Ozimna rž prenaša občuten mráz ter dolgo snežno odejo, zato jo uspešno pridelujemo povsod tam, kjer druga žita ne uspevajo več. Ne prenese pa zimske mokrote, zlasti, če traja dalj časa. Precej ji škodí tudi zmrzel sneg, ki ne omogoča dihanja. Za padavine rž ni zahtevna. Za jesensko kalitev in razrast ji zadošča malo padavin, prav tako čez zimo. Tudi v poletnih mesecih suše ne trpi, saj ima močno razvit koreninski sistem.

Rž uspeva na lahkih peščenih ali pešeno-illovnatih tleh, ki niso močno založena s hranilnimi snovmi. Na težkih tleh rada poleže, zato je ne kaže sejati. Glede priprave zemlje ni preveč zahtevna, vendar je potrebno prerano njivo pred setvijo skrbno prebrati, da dosežemo mrvičasto strukturo zemlje. Bolje je, da njivo 2–3 tedne pred setvijo preorjemo. Če to ni mogoče, površino pred setvijo še povaljamo.

Glede kolobarja rž ni zahtevna. Lahko jo sejemo več let na isto njivo. Navadno pa jo sejemo na površino, kjer smo izkopalí krom-

pir. Dobri predhodniki so tudi detelje, manj pa druga žita, saj njivo preveč zaplevelijo. S hlevskim gnojem rži ne gnojimo, marveč je bolje, da le-tega potrosimo kmetijski kulturi, ki je bila na njivi pred ržjo.

Kalijeva in fosforna umetna gnojila potrosimo že jeseni. Priporočamo naslednja umetna gnojila NPK 8, 16, 22 ali 6, 18, 18 in sicer 400 do 500 kg po hektarju. Umetna gnojila potrosimo na brazdo, nakar njivo pobranamo. Spomladi dognojimo še z dušikom in sicer 40 do 50 kg čistega dušika na hektar, kar pomeni 300 kg NITROMONKALA. Bolje je, da odmerek razdelimo v dva dela. 150 kg gnojila potrosimo takoj, ko sneg skopni, drugo polovico pa v času cvetenja. Pri gnojenju z dušikom moramo biti previdni, saj prevelike količine lahko povzročijo poleganje.

Bistveni pogoj za visoke pridelke je med ostalim tudi dobro seme. Veliko kmetovalcev semena ne menja, marveč vrsto let sejejo rž, ki so jo sami pridelali. Zaradi boljšega opravevanja priporočamo mešanico dveh sort TE-

TRAPLOIDNA OKTA in TETRAPLOIDNA PETKUS. Na hektar posejemo 110 do 200 kg semena. Čas setve zavisi od nadmorske višine. V naših krajih je optimalni čas setve do 15. septembra. Zrnje posejemo do globine dveh do treh centimetrov.

Od bolezní in škodljivcev so nevarne snežna plesen, švedska mušica, črna noga in ržena snet. nežna plesen napade predvsem tiste posevke, ki so se jeseni preveč razrasli. Švedska mušica je škodljivec, ki napade rž v toplih jesenih, vendar ne povzroča občutne škode.

Bolj nevarni pa so pleveli, ki lahko zelo zmanjšajo pridelke. Zaradi tega je pomembno, da spomladi pravočasno zatremo plevelce z ustreznimi herbicidi. Na tržišču je vrsta uspešnih pripravkov. O njih bomo podrobneje spregovorili spomladi, ko bo čas za njihovo uporabo.

Poleg omenjenih sort so v zadnjem času na tržišču tri nove sorte, ki dajejo visoke pridelke. To so: DANKOWSKIE NOVE, DANKOWSKIE ZLOTE in ANIMO.

JOŽE PRATNEKAR, inž.

Kadrovske vesti

Prišli v TOZD (julij 1981)

TOK GOZDARSTVA SLOVENJ GRADEC
Apšner Avgust, 1. 7. 81., K-delavec, K-sekač, iz JNA
Rojko Miran, 1. 7. 81., SS-delavec, SS-gozd. tehnik, DSSP
Lesna

TOK GOZDARSTVA DRAVOGRAD
Krpáč Rado, 10. 7. 81., VS-delavec, VS-gozd. inž., ZMS
obč. konf. Dravograd

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH
Hribernik Peter, 1. 7. 81., KV-delavec, VK-delavec, železarna Ravne

TOZD ŽAGA VUHRED
Kranjc Jernej, 2. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, prva
zaposlitev

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Turk Anton, 1. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Ramšak Konrad, 2. 7. 81., KV-delavec, VK-vzdrž. stroj.
iz JNA

Lipuš Ivan, 13. 7. 81., SS-delavec, SS-les. tehnik, iz JNA
Škorjanc Vlado, 17. 7. 81., SS-delavec, SS-les. tehnik, iz
JNA

TOZD TSP RADLJE — PODVELKA
Valtl Štefan, 6. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, TIP Otiški
vrh

Račnik Vilijem, 6. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, Marles
Podvelka

Klemen Albin, 8. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, INGMAG
Josipdol

Novak Ivica, 6. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, Žaga Vuhred
Dietner Milena, 6. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, Žaga
Vuhred

Meri Pavlika, 6. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, Žaga
Vuhred

Namestnik Zofija, 1. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec, Go-
renje Muta

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Cvetko Franc, 1. 7. 81., KV-delavec, KV-delavec, iz JNA
Uršnik Branko, 2. 7. 81., KV-delavec, KV-delavec, prva
zaposlitev

Gerhold Štefan, 6. 7. 81., SS-delavec, SS-delavec,
Kočevar Darko, 16. 7. 1981., KV-delavec, KV-delavec, prva
zaposlitev

Lipuš Marjan, 28. 7. 81., KV-delavec, KV-delavec, iz JNA
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC

Topič Zdenko, 13. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec,
Pavlovič Vlado, 16. 7. 81., NK-delavec, PK-delavec,

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE
Grč Zvonko, 7. 7. 1981., KV-avtomeh., KV-avtomeh. prva
zaposlitev

Konečnik Danilo, 10. 7. 1981., KV-strugar, KV-strugar,
prva zaposlitev

Kobolt Ivan, 16. 7. 81., KV-kmet, KV- traktorist, prva
zaposlitev

TOZD CENTRALNO LESNO SKLADIŠČE OTIŠKI VRH
Laznik Leopold, 8. 6. 81., KV-delavec, KV-sklad. del., TIP
Otiški vrh

Paradiž Ivan, 8. 6. 81., KV-delavec, KV-sklad. delavec,
TIP Otiški vrh

Žvirč Franc, 3. 8. 81., NK-delavec, NK-sklad. del.

TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Mršič Ljubo, 9. 7. 81., NK-delavec, NK-delavec, iz JNA

Vukeljč Milan, 1. 7. 81., NK-delavec, NK- delavec, iz JNA
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL

SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC
Hain Ladislav, 1. 7. 81., VSS-var. inž., VSS-pripravniki, iz
JNA

Zvcnar Stanko, 13. 7. 81., VSS-ekonomist, VSS-ekonomist,
iz JNA

Štanta Zdenka, 1. 7. 81., VS-dipl. ekonom., VS-dipl. eko-
nomist, Nova oprema

TOZD GOSTINSTVO IN TURIZEM
Mihas Marija, 1. 7. 1981., NK-delavec, NK-delavec, prva
zaposlitev

INTERNA BANKA
Skutnik Silva, 1. 7. 81., VS-dipl. ekonom., VS-pripravniki,
prva zaposlitev

Odšli iz TOZD (julij 1981)

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM
Šipek Marija, 4. 7. 81., NS-delavka, NS, redna upokojitev

Kupec Peter, 14. 7. 81., K-delavec, K-delavec, umrl
Obretan Janko, 11. 7. 81., K-delavec, K-delavec, v JNA

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Lorenci Erik, 7. 7. 1981., KV-delavec, KV-traktorist

Ternik Jože, 30. 6. 81., SS-tehnik, SS-tehnik
TOK GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Stabilizacijski ukrep je tudi boljše pripravništvo

Pripravništvo v naši delovni organizaciji je pogo-
stokrat tema burnih debat, pogosto tudi revolt in
konfliktov. Proces pripravništva v sedanji obliki po-
teka že vrsto let, menim pa, da bi se v težnji za bolj-
ši jutri v naši delovni organizaciji, kakor tudi v duhu
stabilizacije, morali bolje organizirati.

Vedeti je namreč treba, da materialne osnove in
šolska izobrazba še niso porok za uspešno ter bolj
učinkovito delo. Z znanjem, pridobljenim na srednjih
in visokošolskih ustanovah, kjer so šolski programi
splošni, ponekod pomanjkljivi ter slabo raziskovalno
usmerjeni, se mlad strokovnjak ne more efektivno
vključiti v konkretno situacijo v delovni sredini. Za-
radi tega tudi ne smemo podcenjevati pripravništva,
temveč bi morali bolje poznati njegove cilje.

Večina pripravnikov se pritožuje, da je njihovo
staziranje predolgo, strokovni in vodilni delavci v te-
meljnih organizacijah so nezainteresirani za njihovo
prisotnost (manj jih vidijo, rajši jih imajo), ni jim
dosti mar, kakšne izkušnje bodo od tam odnesli itd.

Seveda pa so tudi posamezniki, ki dokaj nazorno
in dobronamerno predstavijo svoj TOZD, gospodar-

ske enoto ali posamezno dejavnost. Delna krivda pa
je v pripravnikih samih, ki potem, ko pridejo v pa-
sivno okolje, sami postanejo pasivni, nezavedajoč se,
da bodo s tem škodili sebi in družbi. Najnevarnejše pa
je dejstvo, da nekateri izgubijo celo delovne navade.

Pravilnik o štipendiranju precizira pripravniško
dobo v odvisnosti od izobrazbe, vendar pa je možno
pripravniško dobo tudi skrajšati, s predčasno realiza-
cijo pripravniškega programa.

Menim, da bi se morali tudi pripravniki malo or-
ganizirati ter po možnosti ustanoviti iniciativni odbor,
ki bi s strokovnim sodelovanjem izobraževalnega cer-
tra in drugih zainteresiranih strokovnjakov na Lesni
poskušal izboljšati sedanji model pripravništva. Ob-
stajajo realne možnosti, da bi z boljšo organizacijo
in s smrtnejšo izrabo časa dosegli boljši efekt.

Menim, da grešijo tisti, ki podcenjujejo pripra-
vništvo, kajti le človek, ki je ob določenih izobrazbi pod-
krepljen še z izkušnjami in vpogledom v delovno pod-
ročje, bo lahko prispeval k boljši bodočnosti.

Ivek Marin

Kotnik Jože, 1. 7. 81, SS-gozd. tehnik, SS-gozd. tehnik, upokojitev
 TOK GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
 Svečko Vida, 30. 6. 1981, NS-delavka, SS-delavka, v pokoj
 TOZD ŽAGA VUHRED
 Novak Ivica, 6. 7. 81, NK delavka, PK-delavka, TSP Radlje
 Dietner Milena, 6. 7. 81, NK-delavka, PK-delavka, TSP Radlje
 TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
 Radovanovič Dragica, 30. 4. 81, NK-delavka, PK-delavka
 Konečnik Damjan, 15. 6. 81, NK-delavka, KV-delavka
 TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
 Palko Štefan, 3. 7. 1981, KV-gozd., SS-vodja brus., v JNA
 Šavc Rajko, 13. 7. 1981, PK-delavec, KV-vodja čel. danck., v JNA
 Korduš Slobodan, 11. 7. 81, KV-prodaj., PK-pom. pri stroj.
 TOZD TSP RADLJE PODVELKA
 Praznik Edvard, 6. 7. 81, SS-delavec, SS-delavec, v JNA
 Krapež Marjan, 6. 7. 81, KV-delavec, KV-delavec, v JNA
 Trobina Danilo, 6. 7. 81, KV-delavec KV-mizar, v JNA
 Milave Stanko, 15. 7. 81, NK-delavec, KV-delavec, GG Podvelka
 Salamon Drago 13. 7. 81, KV-delavec, KV-delavec, Železarna Ravne
 Hrastnik Dominik, 28. 7. 81, NK-delavec, Varnost Mariabor
 Vrbnjak Karel, 26. 5. 81, NK-delavec, PK-delavec
 TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ
 Valtl Štefan, 4. 7. 81, KV-delavec, KV-delavec
 Roger Vojko, 7. 7. 81, KV-delavec, KV-delavec v JNA
 Đorić Svetomir 8. 7. 81, NK-delavec, PK-delavec, disciplinsko
 Smonkar Danilo, 17. 7. 81 KV-delavec, KV delavec, Železarna Ravne
 TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
 Turk Anton, 30. 6. 81, NK-delavec, PK-delavec, TP Prevalje,
 Krivec Franc, 28. 7. 81, NK-delavec, PK-delavec, Železarna Ravne
 Galojlič Mato, 16. 6. 81, NK-delavec, PK-delavec, —
 Polgar Alojz, 17. 7. 81, NK-delavec, PK-delavec, —
 Zlomslič Božo, 17. 7. 81, NK-delavec, PK-delavec, —
 Topič Ivan, 25. 6. 81, NK-delavec, PK-delavec, —
 TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE
 Triplat Hinko, 6. 7. 81, NK-delavec, NK-delavec v JNA
 Fišer Irena, 20. 7. 81, VSŠ-ekonomist, VSŠ-ekonomist, —

Jeromel Vlado, 27. 7. 81, NK-delavec, KV-trakt. Avtoprevoz Dravograd
 TOZD CENTRALNO LESNO SKLADIŠČE OTIŠKI VRH
 Anželak Štefan, 30. 6. 81, KV-delavec, KV-delavec, upokojitev
 Hartman Alojz, 31. 7. 81, KV-delavec, KV-delavec, upokojitev
 Mlačnik Viktor, 21. 7. 81, NK-delavec, NK-delavec, —
 TOZD NOVA OPREMA
 Kališnik Vincencija, 15. 7. 81, PK-delavec, PK-delavec, v pokoj
 Kovše Martin, 17. 7. 81, NK-delavec, NIK-delavec, v pokoj
 Javornik Janko, 31. 7. 81, PK-delavec, PK-delavec, Imont Otiški vrh

TOZD	M	Ž	Skupaj
Gozdarstvo Slovenj Gradec	41	3	44
Gozdarstvo Mislinja	3	4	157
Gozdarstvo Črna	141	11	152
Gozdarstvo Radlje	132	23	155
TOK gozd. Slov. Gradec	37	2	39
TOK gozd. Radlje	33	5	38
TOK gozd. Ravne	29	6	35
TOK gozd. Dravograd	16	3	19
Žaga Mislinja	46	6	52
Žaga Otiški vrh	55	14	69
Žaga Mušenik	39	7	46
Žaga Vuhred	72	5	79
Tovarna pahištva Prevalje	76	132	208
Tovarna pahištva Pameče	166	179	345
TSP Radlje—Podvelka	167	153	320
Tovarna ivernih plošč			
Otiški vrh	202	26	228
Gradnje Slovenj Gradec	69	7	76
Trans. in servisi Slov. Gradec	135	12	147
Centralno les. sklad. Otiški vrh	39	5	44
Nova oprema Slov. Gradec	156	132	288
Del. skupnost za orp. del skup. pomena	76	117	193
Gostinstvo in tur. Slov. Grad.	8	10	18
Blagovni promet Slov. Gradec	75	62	137
Interna banka Slov. Gradec	5	28	33
SKUPAJ	1868	954	2822

Darinka Urbančič

KADROVSKE VESTI

PRIŠLI V TOZD (avgust 1981)

Priimek in ime — Datum nastopa dela — Prof. pokl. po dej. izobrazbi — Profil pokl. po del. mestu — Organizacija iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
 Ternik Marija, 10. 8. 1981, PK-kuharica, PK-kuharica, prva zap.
 TOK GOZDARSTVA RADLJE OB DRAVI
 Brezovnik Vili, 1. 8. 1981, SS-gozd. tehnik, SS-pripravniki, prva zaposlitev
 TOZD TRANSPORT IN SERVISI SLOVENJ GRADEC
 Cepec Marjeta, 10. 8. 1981, VSŠ-ekonomist, VSŠ-ekonomist
 TOZD ŽAGA VUHRED
 Gros Branko, 1. 8. 1981, SS-delavec, PK-delavec
 TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
 Kavnik Marija, 17. 8. 1981, PK-delavka, PK-delavka, —
 Hribernik Ljudmila, 17. 8. 81, KV-delavka, KV-delavka,
 Pörš Simon, 17. 8. 81, PK-delavec, PK-delavec, —
 Medved Zoran, 25. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec,
 Kolar Anica, 27. 8. 1981, KV-delavka, PK-delavka
 Mesner Rudolf, 27. 8. 81, KV-delavka, PK-delavka
 Kolar Marijana, 28. 8. 1981, KV-delavka, PK-delavka
 TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
 Babin Cvetka, 1. 8. 81, KV-delavka, SS-administrator,

iz poklicne rehabilitacije

Šipek Miroslav, 10. 8. 1981, VSŠ-delavec, VSŠ-delavec
 Počič Zlatko, 11. 8. 1981, KV-delavec, KV-delavec
 Apšner Valerina, 31. 8. 81, NK-delavec, PK-delavec

TOZD TSP RADLJE — PODVELKA

Kuzmič Zlatko, 1. 8. 81, SS-delavec, KV-delavec, —
 Helbel Dragica, 1. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec,
 Šek Štefanija, 1. 8. 81, NK-delavec, NK-delavec, —
 Žabič Toma, 1. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec, —
 Mahkner Zofija, 1. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec,
 Pogač Jožica, 1. 8. 81, NK-delavec, NK-delavec,
 Luzar Rudi, 1. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec,
 Šlaher Darko, 1. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec, Grubelnih Ivan
 Mori Ivan, 10. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec, Marles Podvelka
 Meričnik Srečko, 10. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec, TIP Otiški vrh
 Kure Franc, 13. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec, Primat Maribor

TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC

Oder Miran, 24. 8. 81, NK-delavec, NK-delavec, iz JNA
 Grnjak Bojan, 24. 8. 81, SS-delavec, SS-delavec, iz JNA
 Knez Janez, 31. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec, iz JNA

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Smrečnik Janez, 18. 8. 81, NK-delavec, PK-delavec
Kotnik Janez, 18. 8. 81, NK-delavec, PK-delavec
Penšek Milan, 19. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec,
Vaukman Zdravko, 24. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC

Moric Manja, 1. 8. 81, SS-delavka, SS-pripravnik, iz šole
Šotić Ratomir, 21. 8. 81, K-delavec, K-delavec,

**DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL
SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC**

Čurč Silva, 1. 8. 81, SS-ekonom. tehnik, NK-telefonist,
prva zaposlitev

ODŠLI IZ TOZD (avgust 1981)

**Priimek in ime — Datum prenehanja dela — Prof. pokl.
po dej. izobrazbi — Prof. pokl. po del. mestu — Organiza-
cija, v katero prihaja**

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA
Pirtovšek Fanika, 1. 9. 81, NK-delavka, SS-delavka,
star. upokojit.

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Gerold Lovro, 2. 8. 81, KV-merilec, KV-merilec lesa,
umrl

Gerold Marija, 31. 7. 81, NK-delavka, PK-snažilka, —
Klarič Jakob, 3. 8. 81, KV-gozd. del., KV-gozd. del., —

TOZD TRANSPORT IN SERVISI pa PAMEČE
Čuješ Marjan, 23. 8. 81, KV-avtomehanic, KV-avtomeha-
nik, Železarna

TOZD ŽAGA MISLINJA
Kotnik Stanislav, 14. 7. 81, K-delavec, PK-delavec, —

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Uršnik Janko, 14. 8. 81, PK-delavec, KV-delavec, STC
Dravograd

Altenbaher Jože, 17. 8. 81, PK-delavec, KV-delavec, STC
Dravograd

Hrastelj Majda, 19. 8. 81, PK-delavka, PK-delavka, —
Knez Irena, 31. 8. 81, SS-delavka, SS-delavka, Glas, šola
Slov. Gradec

Perko Viktorija, 31. 8. 81, PK-delavka, KV-delavka, inval.
upok.

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Pranjčević Marko, 17. 8. 81, KV-delavka, PK-delavka, —
Krasniqi Sabit, 17. 8. 81, NK-delavec, PK-delavec, —
Vuković Danica, 17. 8. 81, NK-delavka, PK-delavka, —
Rožej Ana, 31. 8. 81, SS-delavka, PK-delavka, LEK Pre-
valje

**TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RAD-
LJE — PODVELKA**

Kajzer Zlatka, 11. 8. 81, NK-delavka, KV-delavka, —
Ričnik Anton, 15. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec, —
Šubernik Franc, 31. 7. 81, NK-delavec, KV-delavec, —
Horvat Nikola, 31. 8. 81, NK-delavec, KV-delavec, —
Kuzmič Zlatko, 31. 8. 81, SS-delavec, KV-delavec, —

TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Ruprecht Niko, 16. 7. 81, NK-delavec, NK-delavec, —
Plešej Silvo, 2. 8. 81, NK-delavec, NK-delavec, —
Vukeljič Milan, 31. 7. 81, NK-delavec, NK-delavec, —
Štinjek Jože, 31. 8. 81, NK-delavec, NK-delavec, v pokoj
Meh Stanko, 31. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec, v pokoj
Klemen Miran, 31. 8. 81, NK-delavec, NK-delavec

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Grudnik Franc, 12. 8. 81, KV-delavec, KV-delavec, Ko-
grad

Šmon Hilda, 31. 8. 81, SS-delavka, SS-delavka, —

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Kramljak Jernej, 31. 8. 81, K-delavec, KV-delavec, —

**DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL
SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC**

Rojko Miran, 1. 7. 81, SS-gozd, tehnik, SS-pripravnik,
TOK Slov. Gr.
Vodovšek Marja, 1. 8. 81, SS-delavka, NS-telefonist, —

Pečnik Marjana, 1. 8. 81, NS-delavka, NS-administr., —
Sedmak Slavka, 31. 8. 81, NS-delavka, NS-delavka, —

INTERNA BANKA SLOVENJ GRADEC
Logar Antonija, 31. 7. 81, SS-delavka, SS-delavka, —

TOZD	M	Ž	Skupaj
Gozdarstvo Slov. Gradec	41	3	44
Gozdarstvo Mislinja	53	3	56
Gozdarstvo Črna	141	11	152
Gozdarstvo Radlje	130	23	153
TOK gozd. Slov. Gradec	38	2	40
TOK gozd. Radlje	34	5	39
TOK gozd. Ravne	30	6	36
TOK gozd. Dravograd	16	3	19
Žaga Mislinja	45	6	51
Žaga Otiški vrh	55	14	69
Žaga Mušenik	39	7	46
Žaga Vuhred	73	7	80
Tovarna poh. Prevalje	76	132	208
Tovarna poh. Pameče	167	180	347
TSP Radlje — Podvelka	170	158	328
Tovarna ivernih plošč Otiški vrh	205	25	230
Gradnje Slovenj Gradec	75	8	83
Transport in servisi Pameče	134	13	147
Centralno les. sklad.	39	5	44
Otiški vrh			
Nova oprema Slov. Grad.	153	132	285
Del. skup. za opr. del skupnega pomena	76	117	193
Gostinstvo in turizem			
Slovenj Gradec	8	10	18
Blagovni promet Slov. Grad.	75	63	138
Interna banka Slov. Grad.	5	27	32
	1878	960	2838

Darinka Urbanc

**KOROŠKI KINEMATOGRAFI V OKTOBRU
IN NOVEMBRU 1981**

Koroški kinematografi Črna, Žerjav, Mežica, Pre-
valje, Ravne, Slovenj Gradec, Dravograd in Mislinja
bodo v drugi polovici meseca oktobra in prvi polovici
meseca novembra predvidoma predvajali naslednje
filme:

SABINA — špansko-švedska drama — do 21. 10.
ZORA LAŽNIH BOGOV — italijanska akcijska
drama — do 23. 10.

KARNI — ameriška ljubzenska drama — do
27. 10.

ČAROVNIK — ameriški glasbeni film — do 27. 10.
MAŠČEVANJE SONI LIJA — ameriški pustolov-
ski film — do 1. 11.

DRAKULA — ameriška grozljivka — do 29. 10.
SAMOMORILCI NA KOLESIH — japonski zabav-
no-pustolovski film — do 26. 10.

NEKOČ V PARIZU — ameriška ljubzenska dra-
ma — 22. 10.—8. 11.

ZMAGOVALEC JEMLJE VSE — ameriška kome-
dija — 22. 10.—3. 11.

SPECIALNA POLICIJA PROTI MAFIJI — itali-
janska kriminalna — 23. 10.—9. 11.

LJUBEZEN IN METEK — italijanski western —
30. 10.—9. 11.

POLICIJA PROTI GANGSTERJEM — italijanska
kriminalna — 30. 10.—9. 11.

DOMOV PRED POLNOČJO — angleška ljubzen-
ska drama — 1.—15. 11.

ZGODBA O BADI HOLIJU — angleški glasbeni
film — 4.—22. 11.

NORA DIRKA — francoska komedija — 6.—17. 11.
EROGENA ZONA — domača komedija — 6. do
22. 11.

RESNIČNE ZGODBE, III. del — nemška komedija
— 3.—17. 11.

Ob ogledu filmskih predstav v vaših kinematogra-
fih vam želimo obilo zadovoljstva in zabave.

V LETOŠNJI SEZONI SMO LETOVALI

PORTOROŽ

Portorož vam ne bomo posebej predstavljali, ker ga vsi dobro poznate. V hotelu Bernardin imamo v zakupu pet sob od 1–5 ležišč. Za 10-dnevno bivanje v Bernardinu so morali naši delavci odšteti 2.300 din in 8 din dnevno za turistično takso za zakonca 270 din, za nepreskrbljenega otroka od 2–10 let pa 110,00 din. Ekonomska cena pa je znašala v Portorožu 298,24 din dnevno, če bi želeli letovati v Bernardinu v lastni režiji bi morali odšteti za 10-dnevno bivanje v pred in po sezoni ca. 6.000 din plus turistično takso, v glavni sezoni pa od 7.000–8.000 din. Delavci, ki so letovali v Bernardinu so se lahko kopal v zaprtem bazenu brezplačno.

V Portorožu smo imeli najete še štiri sobe pri zasebniku s tem, da so se naši delavci hranili v Bernardinu, je bilo potrebno odšteti za celotno oskrbo 175 din, za zakonca 230 din, za otroke do 10 let pa 110 din. Sobе so bile v neposredni bližini hotela Bernardin, tudi ti delavci so se lahko kopal v zaprtem bazenu, toda za vsako kopanje so morali odšteti 50 din.

PULA

Kamp ZZB NOV leži v borovem gozdičku v neposredni bližini morja. Naša DO ima na razpolago za svoje delavce tri hišice, v katerih sta dva ležišča. Te hišice so opremljene samo s toplo vodo in ležišči. Delavci se hranijo v centralni restavraciji. Celodnevna oskrba za našega delavca je znašala 175 din, za zaposlenega zakonca 230 din, za otroke od 2–10 let pa 110 din. Ekonomska cena v Puli pa znaša 270 din.

SELCE

Iz leta v leto je večje zanimanje za letovanje v Selcah. Letošnjo sezono je bilo veliko število delavcev odklonjenih, to pa zaradi tega, ker imajo prednost pri letovanju delavci iz TP Pameče, TP Prevalje, TSP Radlje, gozdarstva Črna, Zaga Mušenik, centralnega lesnega skladišča Otiški vrh in Zage Otiški vrh. Omenjeni TOZD so hišice obnovili tako, da je bivanje v njih zelo prijetno. Delavci, ki so letovali v Selcah, so se hranili v centralni kuhinji; za 10-dnevno bivanje so morali člani DO plačati 1.400 din, zaposleni zakonci 1.900 din, otroci delavcev od 2–10 let pa 850 din. Ekonomska cena znaša 223,58 din. Hišice so lesene in so v neposredni bližini obale. Obala je zelo raznolika, primerna za odrasle in otroke.

FILIP JAKOV

V letošnji sezoni smo dom v Filip Jakovu obnovili (obnovili smo oplesk, fasado, teraso, kuhinjo). Poleg devetih sob v domu imamo vsako leto v najemu še sedem sob v bližini

doma. Delavci se hranijo v domu. Za 10-dnevno bivanje v domu je bilo potrebno odšteti 2200 din, za zaposlenega zakonca pa 2600 din, otroci od 2–10 let pa 1100 din. Ekonomska cena znaša 458,59 din. V domu imamo lastno točilnico z zelo minimalnimi cenami: 1 l vina 50 din, pivo – 18 din, kava – 12 din itd., vsi pa vemo, da so druge gostinske usluge veliko dražje.

PUNAT

Novost v letošnjem letovanju je bila predstavitev prikolic iz Novigrada v Punat. Za Punat smo se odločili iz razloga, ker je plaža primerna za otroke, pa tudi čakanju na trajekt se izognemo zaradi mostu, ki povezuje otok s celino. Sam otok Krk je zelo lep, veliko zelenja, morje je zelo čisto. Mesto Punat je oddaljeno 5 km od mesta Krk. Prikolice smo postavili med borovce v senco, le Smreka je na drugem koncu, ker smo jo prvotno postavili v FKK Akapulki, ker pa omenjeni kamp letos še ni bil uradno odprt, smo prikolico postavili nazaj v Punat.

Za 10-dnevno bivanje v prikolici je bilo potrebno odšteti 1.900 din brez turistične

takse, ekonomska cena v kamp prikolicah znaša dnevno 223,58 din.

Vtisi iz letovanja v letošnji sezoni so različni. Delavci najbolj kritizirajo kamp v Puli zaradi tega, ker so hišice zelo zanemarjene, za vzdrževanje hišic pa je zadolžena ZZB Pula, nekaj kritike pa je bilo tudi glede Punata, predvsem na nastaja nezadovoljstvo zaradi tega, ker imamo premalo kapacitet, da bi lahko letovali vsi delavci DO LESNE.

Na peti seji komisije za rekreacijo in počitniške domove smo se dogovorili, da bi za naslednjo sezono nabavili štiri nove prikolice, dve veliki in dve manjši, da bi lahko letovali v prikolicah tudi delavci, ki nimajo otrok. Ker sredstev za nabavo prikolic nimamo, smo sprejeli sklep, da naj vsi delavci DO združijo 10% od regresa, izplačanega v letu 1981. O tem naj razpravljajo na zborih.

Da bi bilo razporejanje v počitniške domove in prikolice v bodoče lažje, smo se dogovorili, da bomo do konca leta sestavili pravilnik o letovanju, katerega bodo obravnavali vsi delavci ter ga sprejeli do naslednje sezone.

Danica Petek

Intervju

Marija GOŠNJAK, zaposlena kot tapetniška delavka v TOZD Nova oprema, stara 44 let, je letovala od 30. 6. do 10. 7. 1981 v počitniškem domu Lesne v Filip Jakovu.

VIHARNIK: Letos ste preživeli del svojega dopusta v počitniškem domu v Filipu Ja-

kovu. Ali ste že prejšnja leta letovali v katerem izmed naših počitniških domov?

MARIJA: Letos sem prvič izkoristila priloženost in z družino preživela nekaj dni v našem počitniškem domu. Prejšnja leta sem hodila na dopust v Zadar, ker je to mesto moj rojstni kraj. Med svojimi domačimi sem se sicer dobro počutila, ne morem pa reči, da sem se ravno odpočila, čemur naj bi bil dopust namenjen. Prav zato sem se letos odločila letovati v Filip Jakovu.

VIHARNIK: Kako ste bili zadovoljni z uslugami v počitniškem domu Filip Jakov?

MARIJA: Z dopusta sem prišla zelo zadovoljna in spočita. O našem počitniškem domu sem si ustvarila kar najboljše mnenje. Hrana je bila izredno dobra, postrežba hitra, osebje zelo uslužno. Tudi kraj mi je bil izredno všeč. Kljub temu, da je bila plaža natrpana s kopalci, sem našla svoj kotiček ob morju, kjer sem se prijetno počutila. Ker delam v proizvodnji, sem miru še toliko bolj potrebna in sem ga tudi našla.

Skratka, preživela sem zelo, prijeten dopust. Če bom imela možnost, bom šla tudi prihodnje leto letovat v Filip Jakov.

Marija Gošnjak

Intervju

Mojca ZAKERSNIK, zaposlena kot zapisnikar v DSSP, stara 21 let, je letovala od 30. 6. do 10. 7. 1981 v Valovinah pri Pulji v počitniškem naselju ZZB NOV »Pohorje«.

VIHARNIK: Kakšne vtise si odnesla z letovanja?

MOJCA: »Moram reči, da z letovanjem v Valovinah nisem bila zadovoljna. Sicer nisem glede bivanja ob morju posebno zahtevna, a vseeno me je motila nečistoča v hišicah; npr. stene niso bile pobeljene, nečisti posteljni vložki, ob srečanju z stonogo pa me je veselje do letovanja minilo. Vseh deset dni se nisem mogla stuširati. Dan pred odhodom domov so sicer objavili obvestilo, da se je možno tuširati, toda le z dodatnim plačilom.

V kratkem sestavku sem napisal svoja doživetja pri taksaciji. Bila so lepa, pa tudi težka, a to boste zvedeli v sledečih vrsticah.

SENČNI IN SONČNI POLETNI DAN

Delati bi moral v okolici Mute pri gozdnem gospodarstvu Lesna Slovenj Gradec. Tako sem stanoval pri stricu na Muti. Delati sem začel 4. julija. Vstajal sem ob 6. uri in hodil na cesto čakati kombi. Ta pa je po navadi kmalu prišel in odpeljali smo se proti Pernicam, kjer smo delali dnevno do 14. ure. Tako so se dnevi nizali drug za drugim. A en dan je bil drugačen, ker je popoldne prejšnjega dne deževalo in tudi ponoči. Mislim sem, da kombi ne bo prišel, a sem se uštel. Ob pršenju dežnih kapljic je izza ovinka pripeljal s tovariši in sodelavci. Na obrazih ni bilo nasmeha, ne veselja, bili so malo zastrašeni. V avtu sem enega od njih vprašal: »Aleš, kaj pa je danes z vami?« Zamišljeno me je pogledal in zamrmral: »Kaj pa veš Maniborčan, danes bo najtežji teren, pa še deževalo je.« Ob njegovih besedah tudi jaz nisem bil navdušen, a sklenil sem, da bom potrpel. Po dveh urah dela sem zaprosil delovodjo za počitek. »Še malo zdrži,« je rekel ter se mi nasmehnil, saj je vedel, da sem utrujen. No, pa bom še malo tekal od drevesa do drevesa, jih »rajsal« in kričal številke. Po poldrugi uri se nas je delovodja usmili ter zaklical: »Fantje, pol ure časa imate za malico!« Ves vesel sem sedel in po torbi začel šariti za malico, a kaj, našel sem le kos kruha, saj sem si jo pozabil pripraviti. Drugi so mi hoteli nekaj pritakniti, a sem odklonil, bom že potrpel. Legel sem na tla in začel počasi premišljevat, koliko smo danes že naredili. V štirih urah več kot šest hektarjev. To je malo, toda teren, ki smo ga imeli, nam je onemogočal hitrejšo gibanje. Tekanje po grmovju, še mokrem od dežja, da so se ti kapljice razpršile po obleki in za vrat, ni prijetno, po tnuju, ki te je zbadalo in ovijalo, da si si ga zamislil kot največjega sovražnika. Za seboj pa si moral vleči težke lesene klešče in rajsar. Iz premišljevanja me je zbudil klic na noge. »Počitka je konec!« In spet smo morali za seboj puščati znamenja drevesa ter napadati še druga, se vzpenjati po skalah zaradi enega drevesa, se spuščati po vlažni praproti minuto za minuto, uro za uro. Končno je ura odbila 14,

Tudi hrana mi ni preveč ugajala. Samo enkrat v desetih dneh smo dobili na mizo sadje.

V samem počitniškem naselju je premalo zabave, naselje pa je precej oddaljeno od krajev, kjer je zabava možna. Res je, da cena, ki sem jo plačala za letovanje, ni visoka, vendar ne smemo pozabiti, da znaten delež na posameznika regresira delovna organizacija. Mislim, da bi za ta denar lahko omogočili našim delavcem bolj kvalitetne usluge.

Da pa ne bi govorila samo o slabih stvareh, povem še to, da je plaža na tem koncu Jadrana zelo lepa. Glede na njeno razsežnost si lahko vsakdo najde svoj kotiček, pa tudi urejeno javno kopalnišče (Stoja) ni daleč stran.«

ko smo lahko odšli. V kombiju je bila moreča tišina, znoj od prepotnih, izmučenih teles, ki so mislila le na počitek.

Različen od tega dneva je bil štirinajsti avgust. Topel sončni žarek me je že navsezgodaj zbudil, ura je bila komaj pol šest. Nič hudega, vstal sem, se umil in napolnil čakati na cesto. Kombi je kmalu prihupal: »A kakšen!« Lesketal se je v sončnih žarkih in sodelavci so bili v njem nasmejani, saj smo imeli težja dela za seboj, le vrh je še ostal, a to ni težak teren, saj je tam le majhen nagib, da ni niti opaziti. Kmalu smo prišli na teren in začeli meriti drevesa, a bilo je lahko, saj si zraven od veselja lahko plesal. Vonj po gozdu, mehka trava, ptice, to me je navduševalo, da je tudi delo postalo lažje. K temu pa še kot kaplja v prepoln kozarec — sonce in njegovi topli žarki, ki so te božali po celem telesu. Kmalu se mu je pridružil še vetrič, lahke kot, da te ovija v svileni tančico. Tako so ure tekale druga za drugo do malice. Nismo je potrebovali, delali smo kar naprej, saj nam ni bilo težko. Kmalu bomo končali. O ne, ne bomo še hoteli. Delavnik smo podaljšali še za tričetrt ure. Ta je minila kot blisk in že smo bili pri kmetiji, kjer smo pustili avto. Kmet je starejšim ponudil mošt, pa saj so bili vsi starejši od mene najmanj dve leti, meni pa rekel: »Pobič, kar natraj si hruške«. Z veseljem sem ga ubogal ter si z njimi napolnil vse žepce. V času, ko smo se vozili proti Muti, smo bili veseli, saj smo naredili 14 hektarjev, kar pa je ogromno. V kombiju smo jedli hruške, ki sem jih nabral. Vsem so bile všeč. Prišli smo pred hišo, kjer sem izstopil. Vrata so se zaprla in kombi je odpeljal. Še zadnjič sem pogledal za njim, saj je bil to moj osemindvajseti in hkrati zadnji delovni dan. V žepu pa sem z veseljem stiskal svoj trdo zaslužen denar, ki je znašal en star milijon.

Dušan Gostenčnik

V SLOVO
MATEVZU HRIBERNIKU

Poletje se je začelo nagibati v jesen in prezgodaj dozorelo listje je začelo dobivati jesensko barvo in ga veter lažje iztrga.

Tako je prezgodaj dozorelo tudi življenje Hribernikovega atu, ki ga je smrt iztrgala iz naše sredine.

Matevža je mati položila v zibelko 14. 9. 1914 v skromni bajtici, tu na Pernicah, in ostal jim je skoraj vse življenje zvest. Ker je bilo doma premalo kruha za šestčlansko družino, je moral Matevž že zelo mlad skupaj z starši po dninah, da si je služil vsakdanji kruh. Takšno trdo kmečko delo ga je izklesalo in mu vlilo ljubezen do zemlje po kateri je vedno hrepenel.

Med vojno je za nekaj časa okušal tudi tujino, a hrepenenje po domači zemlji ga je prignalo nazaj v domači kraj. Tu si je med vojno ustvaril družino in šel z otrokom in ženo na večjo kmetijo za oskrbnika. Ko so se v naših krajih pojavili partizani, se je pridružil njihovim vrstam vse do osvoboditve. Po vojni je nekaj časa deloval pri narodni zaščiti. Zena je z otrokom komaj ušla Nemcem, ki so jo zasledovali. Nemci so ji vzeli še tisto borno imetje, ki sta ga imela.

Po vojni je bilo treba začeti vse znova. Za nekaj let se je Tevž zaposlil pri zadrugi kot gozdni delavec, nato pa je vrandal z družino po hribovskih »fretah« vse do leta 1966, dokler ni pristal na precej zapuščen hribovski kmetiji, ki ni imela mladih naslednikov. Z velikim veseljem se je zagrizel v delo in začel urejati svoj težavni grunt na sredi Pernic in se tudi tu srečeval s težavami, ki so ga obdajale a vendar je vztrajal in si koval nove načrte z željo, da bi bilo njegovim naslednikom bolje.

Že, ko si si ustvaril boljše življenjske pogoje, ti je zahrbtna bolezen začela najedati zdravje in si moral prezgodaj kloniti.

Bil si tih in miren in z vsemi si se dobro razumel, imeli smo te radi. Prav tako tiho si odšel iz naše sredine. Pogrešali te bomo, tako tvoja zemlja, ki si jo prepojil z znojem, kakor tudi vsi tvoji.

Dragi Matevž, naj ti bo lahka domača gruda.

Ludvik Mori

Brigadirsko življenje

Ste že bili kdaj v brigadi? Če še niste bili, potem preberite tale sestavek, morda vas bo navdušil, da boste prihodnje leto zbrali toliko poguma in se udeležili kakšne mladinske delovne akcije.

Brigada ni le delovna brigada, v brigadi se krepi bratstvo in tovarištvo, brigada je most prijateljstva, pomoči in solidarnosti. Vsi brigadirji postanejo med seboj tovariši, nekatera prijateljstva pripeljejo tudi pred oltar. V brigado naj gredo predvsem tisti, katerim je fizično delo povsem tuje in morda še nikoli niso videli krampa, motike ali lopate. Res je, da moraš trdo delati, vendar na utrujenost in žulje pozabiš, ko popoldan preživiš v prijetni družbi s kozarčkom v roki.

Življenje v brigadi je zelo pestro, tako, da mi je zmanjkalo časa, da bi pisala vsaj kakšno kartico domačin in dragemu, ki si je v tem času našel drugo punco.

Brigadirski dan se prične ob 4.30, takrat ko moraš, čeprav še v polsnu, zdivjati k jutranji telovadbi, kjer te razni počepi, predkloni in še druge vaje pripravijo do tega, da se vsaj za silo zdramiš. Če pa si tiste bolj zaspane »sorte« in se nimaš časa obleči pred telovadbo, telovadiš kar v spodnjicah in smeji se ti celo brigadirsko naselje. Po mučni telovadbi pospraviš svojo sila razmetano posteljo, ki je skoraj vsako jutro namazana z različnimi žvabami, kot so: kalodont, med, marmelada..., to vse pa je posledica nočnih obiskovalcev, ki ne namažejo samo postelje, temveč tudi nesrečnega brigadirja, ki brezskrbno sanja najlepši sen. Za pospravljanje sobe in postelje ti ostane zelo malo časa, tako da je najbolje, če noč preživiš kje na prostem, seveda v kakšni prijetni družbi.

Ob 5. uri je zbor, po zboru pa zajtrk, za katerega moraš uporabiti komolce, še najbolje pa je, če si karateist, takrat vsaj gotovo dobiš zajtrk. Po zajtrku se malo umiješ, dobro pa si očistiš zobe, saj nikoli ne veš, kaj te bo doletelo na trasi. Pred odhodom na traso pokadiš kakšen cigaret, saj za kajenje na trasi ni časa razen, če se zavlečeš za kakšen grm in tam uživaš dokler, da te ne opazita komandant ali trasko, no, potem imaš zvečer kar prijetno predavanje o tem, kako naj bi se obnašal na trasi.

Na traso se gre v koloni dva po dva in, če si navsezgodaj že dobre volje (če prej v štabu spiješ kaj za dober glas), si zapeješ kakšno lepo pesem o starih časih, ko si tak čas še sladko spal. Pred zaborom za orodje ni nikoli gužve. V miru si lahko izbereš svoje najljubše orodje, se pravi: kramp, lopato ali motiko. Po dolgotrajni izbiri orodja, se končno spomniš, da bi bilo dobro, če bi začel malo delati, vendar te mine volja do življenja, ko vidiš, koliko metrov ti je odmeril priljubljeni trasko. Prvi dve uri na trasi se ženeš, kot zmešan, potem pa ti poidejo moči in, ko opaziš, da se ti žulji na rokah večajo, ne pa manjšajo, ti postane slabo in saniteta ima opravka s teboj skoraj pol dopoldneva, da te spravi vsaj toliko skupaj, da lahko ob dveh odkorakaš nazaj v naselje. Ob 10. uri je malica, ki je vsak dan enaka: doručak in kruh, vendar to nekako preboliš, saj veš, da te v naselju čaka obilno in dobro kosilo. Čas od 12. do 14. ure se vleče kot kurje črevo. Samo na uno še gledaš, še posebej pa je ta čas mučen za tiste, ki imajo napovedan randevu ob 15. uri. Do takrat se moraš najesti, umiti in, če ti po sreči ostane še kaj časa, skočiš še k frizerju. Ob 14. uri je kosilo, za katerega pa ni prevelike gužve, saj se ti od utrujenosti ne ljubi

več priverjati. Ko boš prišel na vrsto, pač boš. Po kosilu se greš stuširat, na tvoje veliko veselje je voda mrzla in utrujenost takoj izgine, takoj pa dobiš navdih za kakšno neumnost, ki jo boš naredil brigadirju ali brigadirki. Z umivanjem zelo pohitiš, saj veš, da te v štabu že čaka pivo in še kakšna simpatija. Potem sledi prijeten sprehod v naravo, kjer občuduješ vse kaj drugega, kakor naravne znamenitosti. Iz sanjskega sveta te predrami interesko, ki se dere na vso grlo, da se je pričel ta ali oni tečaj, da se je predavanje iz tega ali onega področja že pričelo. Najmanj pol ure premišljuješ ali bi šel ali ne, ko pa se končno odločiš, je tečaja ali predavanja že zdavnaj konec. Pred večerjo je ponovno zbor, po večerji pa si življenje skrojiš sam. Če si zaveden državljan, se udeležiš kakšne kulturne prireditve, kot je izbira največjega šminkerja v naselju, če pa se resno zaljubiš, popelješ svojega brigadirskega izvoljenca pred matičar-

ja, kjer prav po tihem dahmeta »da«, zraven pa že premišljuješ o tem, kaj le počenja tvoja velika ljubezen, ki si jo pustil doma. Pri tem pa nimaš niti malo slabe vesti, saj veš, da takšna brigadirska poroka ne traja večno. Poleg teh prireditev so še druge interesne dejavnosti, kot so npr: odhod v partizane, se pravi v gostilno. Na poti do gostilne lahko opazuješ, kako cveti kamenje, kako raste trava in podobno. Iz gostilne se vračaš v zgodnjih jutranjih urah, malce preveč vesel, pa se nikar ne sekiraj, do odhoda na traso boš že prišel k sebi. Preden najdeš svojo posteljo se že zdani in zopet se začneja vse znova.

No, tole je le nekaj utrinkov iz vsakdanjega brigadirskega življenja. To, da si ob koncu prve dekade od jutra do večera moker, ne bi omenjala, saj imam na ta dan zelo slabe spomine, saj so se mi od prevelike količine vode povsem zaprla ušesa.

Kajne, da je zanimivo brigadirsko življenje? Pridite in vseč vam bo.

CVETA MIRKAC

SPREHOD NA VRHU BRANIKA

Spomini mi segajo daleč nazaj v otroštvo, ko sem začel opazovati svet okoli sebe. In tedaj sem mislil, da je za sosednjimi vrhovi že konec sveta. Pogosto mi je pogled uhajal na sosednji vrh, kjer poleti vzhaja sonce in pod tem vrhom so bile posejane številne kmetije in kajže. Na najvišjem griču pa se je videla bela cerkva Sv. Jerneja.

Z otroškimi vprašanji sem se obračal na mater, ki mi je pomagala razkrivati skrivnosti in razsežnosti sveta. Od tega je minilo že mnogo let, a poleg rojstnega kraja svojih staršev mi je vrh Branika moja najlepša izletniška točka, zato sem sklenil ta kraj predstaviti našim bralcem, pa čeprav je kraj kot vsak drugi brez večjih posebnosti, pa vendar po svoje zanimiv. Glavnino tega tihega planinskega kraja je svoj čas tvorila cerkev, župnišče, šola ter dve kmetiji Primoževu in Erko, kjer delajo hišam družbo in prijetno senco orjaške lipe častiljive starosti, šest do sedem stoletij.

Pred prvo svetovno vojno sta Jerneju pripadala dva zaselka, a ob plebiscitu je pripadel kar ves zaselek Radvanj Avstriji, pa čeprav je bilo prebivalstvo tega kraja slovensko. Od-

dvojitev od matične fare in šole je te ljudi močno prizadela.

Zaselek Jernej so po osvoboditvi preimenovali v Branik, ker so se na teh hribih v novembru leta štiriinštiridesetega vneli hudi boji med borci Lackovega odreda in Nemci. Padlim so Jernejčani skupaj z ZB Muta želeli postaviti spomenik blizu pokopališča in cerkve, a so se kasneje premislili in ga postavili ob novi šoli, ki so jo pred desetimi leti zgradili v Bistriškem jarku.

Morda jim je sedaj žal, da so tako hiteli z omenjenimi gradnjami. Niso mogli vedeti, da bo gradnja nove ceste odprla boljše možnosti gradenj tovrstnih objektov, ki so ponos vsakega kraja.

Kljub temu ta hriček ne sameva, saj se nekatere kmetije krepko oprijemajo kmečkega turizma, kjer prijazne gospodinje postrežejo miru in tišine željnim gostom z domačimi dobrotami.

Kdor ni ljubitelj planin, ne more občutiti, kako prijetno se je sprehajati po mehlem planinskem mahu in cvetočem vresju, od Primoževih hiše pa gor do cerkvice in pokopališča, ki je lepo ograjeno z leseno ograjo in je majhno kot kakšen kmečki vrt.

Zanimiva in redka posebnost tega planinskega pokopališča je še dobro ohranjen grob s spomenikom, na katerem piše, da tu počiva Manija Kralj, učiteljica, rojena v Ljubljani leta 1868, umrla leta 1908 na Jerneju.

Včasih se je od cerkvice videlo po bližnjih in daljnjih vrhovih, a sedaj jo je obrasel gozd, kakor ves ta vrh, kjer so bile nekoč obširne njive in pašniki. Vse te površine bi se dale tudi danes obdelovati in to celo s stroji. Stari ljudje so včasih rekli: »Na planini pa grata kruh«, ki ga danes vse bolj primanjkuje.

Ako se popotnik vrača peš v dolino po cesti, pride v borih dvajsetih minutah do Ižekove kmetije, katere ime je tesno povezano z dogodki zadnje vojne.

(Nadaljevanje na 25. strani)

Primoževa lipa, starost od 500 do 700 let, obseg 8 m

(Nadaljevanje z 24. strani)

Že junija, leta 1941, je bila izdana Ižekova družina zaradi sodelovanja z OF. Policisti so prišli po očeta, ko je z družino okopaval koruzo. Nič hudega sluteč je domačim še naročal to in ono, češ da se bo kmalu vrnil, a vrnil se ni več nikoli. Po dveh mesecih mučenja v celjskih zaporih so ga ustrelili kot talca. Družino so internirali v nemška taborišča.

Po letih trpljenja in muk so se vrnili brez očeta in starejšega sina na izropan in opustošen dom, kjer jih je čakalo novo pomanjkanje in trpljenje, a bili so svobodni.

Sedaj gospodarji na Ižekovem nov rod, ki si je z napori in prizadevanjem postavil nov dom, kjer se je našel tudi prostor za kmečki turizem. Tu si gostje lahko najdejo prijetno senco pod orjaško lipo, katero bi menda pol ducata ljudi komaj objelo. Trdijo da njen zunanji obseg meri osem in pol metra. Pravijo, da je mati vseh lip na Slovenskem! Kdo ve?

Če bi mogla vsa ta stara drevesa govoriti, bi jih bilo zanimivo poslušati, tako pa lahko poslušamo le šumenje listov v vetru. Kako dolgo še?

Ludvik Mori

Orjaška lipo daje prijetno senco

Sv. Jernej, Branik nad Muto

Tekma moških ekip je bila precej razgibana, ker sta bili obe ekipi približno enako močni. S trudom in dobro igro so zmagali naši fantje.

O odbojškem srečanju s športniki »Stol« Kamnik smo pisali že v prejšnji številki VIHARNIKA. Tokrat vam predstavljamo to srečanje v slikah.

REŠITEV KRIZANKE

Dolžni smo vam obvestilo o nagrajencih križanke, objavljene v VIHARNIKU št. 5/81, ki je pomotoma izpadla iz prejšnje številke.

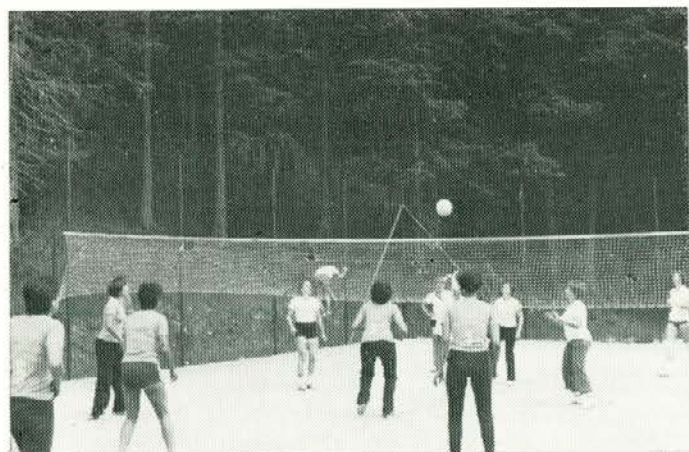
Zrebanje je bilo izvedeno na 7. seji uredniškega odbora.

IZZREBANCI:

1. nagrada — Stefka Krivonog, TOK Ravne
 2. nagrada — Vida Gerl, TOK Ravne
 3. nagrada — Boris Iglar, Žaga Mušenik
- Knjižne nagrade so izžrebanci že prejeli.

Uredništvo

Odbojka v slikah

Ženski ekipi sta odigrali tri sete. Vse tri so dobile odbojkarice Lesne.

Ekipi Lesne in ekipi »Stol« Kamnik si izmenjavata darila

SPOMINSKI ZAPIS IZ DOLINE TOPLE

Ob odkritju spomenika prvi koroški partizanski četi v Topli je naše uredništvo naprosilo domačina Aleša Mrdavšiča, kronista iz Črne na Koroškem, za zapis o klitju našega partizanstva v gornji Mežiški dolini. Ljubeznivo nam je napisal naslednje:

Trinajstega septembra 1981 je bilo v dolini Tople pod mogočno Peco veliko ljudsko srečanje. Ob izredno lepem vremenu so se množično zbrali koroški partizani in aktivisti Osvobodilne fronte, rojaki s te in one strani meje in odkrili spominsko obeležje, posvečeno I. Koroški četi in rasti partizanstva pri nas. Spomenik je odkrila vsem znana in priljubljena prvoborka Olga Kastelic — Marjetka. Slavnostni govornik je bil inž. Pavle Žavcer — Matjaž, predsednik zveze koroških partizanov v Ljubljani. Med častnimi gosti smo srečali dr. Jožeta Rusa, koroškega borca iz prevratnih časov leta 1918, borca NOV iz leta 1941 in prvega podpredsednika AVNOJ. Pozdrave rojakov iz one strani meje je zboru sporočil Janez Wute-Luc, predsednik Zveze koroških partizanov v Celovcu.

Čudovito lepa in slikovita je hribovska krajina zgornje Mežiške doline. Vsepovsod se razprostirajo prostrani lesovi, ki so od jeseni 1942 pa vse do konca vojne razprostrli strehe — čeprav borne — partizanom, borcem za svobodo in življenje, lepše in pravičnejše od takratnega. Na lesnih jasad in planotah, ki so nastale v davni in so že dolgo predelane v polja in njive, čemijo kmečke domačije v mogočnem, starem stavbarskem slogu in preproste lesene bajte, oboje večidel v strmih bregeh. Odročni so hribovski zaselki: Jazbina, Javorje, Ludranski vrh, Bistra, Koprivna, Podpeca in Topla, kjer so nastala prva žarišča osvobodilnega gibanja in upora, ki sta se širila od tod na vse strani po našem kotu. V enotni volji in odločnosti so se povezovali preprosti delovni ljudje, globoko ukoreninjeni v rodno grudo s hostniki — borci. Domo- vi in bajte so jim na stežaj odprli vrata. S srcem in dušo so naši ljudje prisluhnili, sprejemali partizansko pesem, besedo in misel. Upor si je utiral pot v dolinske kraje ob Meži, proti vzhodu in na zahod po dolini Bele v Železno kaplo, v Podjuno in še naprej.

Prijatelj Matjaž je kmalu po vojni prišel s svojo družino obiskat Toplane. Povabil me je takrat, naj bi ga spremljal. Pristal sem takoj z veseljem in brez pomišljanja. Hvaležen mu bom ostal za bogato doživetje tega popotovanja. Še prej, ko napišem kaj o njem, želim povedati nekaj svojih drobnih predvojnih spominov.

Med velikimi počitnicami so radi prihajali k nam domov v Bruse sošolci — prijatelji, ki sem jih spoznal na klasični gimnaziji v Mariboru. Vsi do-

Slavnostni govornik je bil Pavle Žavcer-
Matjaž

ma smo jih bili vedno veseli. Čeprav smo živeli v dokaj skromnih razmerah, je bilo nam vsem ob takih srečanjih kar najlepše. Posebno ob košnji in pri sušenju sena so fantje dobre volje, družno pri- jeli za delo. Pridno smo grabili, spravljali in basali seno; vmes smo se pogovarjali, rekli tudi kakšno prkočuško, včasih smo se šalili pa tudi zapeli. Spali smo kar v skednju na senu, ki je opojno di- šalo po materini dušici. Po tihem smo snovali na- črte za izlete v naše gore. Spominjam se, da so se lepega dne zglasili pri nas: Cvetko Zagorski, Maks Pirnik in Lado Marolt. Namesto z navadnimi na- hrbtniki so bili oprtani s kosmatimi telečnjaki, ka- kršne so nosili avstrijski vojaki — planinci. Hitro smo se sporazumeli, že naslednjega dne smo se po- dali na Peco in še naprej po dolini Tople, preko Čofatije in Koprivne, v Logarsko dolino. Imenitno je bilo! Po tistem izletu smo se razšli in odsihdob se vsi skupaj nismo dobili nikoli več. Vojna vihra ni nobenemu prizanašala. Cvetko Zagorski iz Mari- bora je postal novinar in partizanski pesnik, sedaj živi v Ljubljani. Znana je zlasti njegova pesem: Hej, brigade, hitite... Po vojski me je dvakrat obiskal v Črni. Skladatelj Maks Pirnik živi in uči prepevati mlade nekje ob Soči na Goriškem. Kadar poslušam melodijo pesmi Smrt v Brdih, ki jo je on uglasbil, znova pomislim nanj.

Vlado Marolt iz Braslovč je bil pred vojno slu- šatelj montanistike na univerzi v Ljubljani. Ko je fašistični osvajalec pregazil našo deželo, je odšel v partizane. Nazadnje je opravljal dolžnost sekretarja okrožnega komiteja KPS za Briško — beneško okrožje. Padel je pod rafali nacistov iz zasede pri Vrhovljah v goriških Brdih, 13. julija 1944. Obiskal

sem njegov grob in prebral kako preprosto je zapisano v tamkajšnji župnijski knjigi: Lado Marolt — Rus (partizansko ime) iz Štajerskega — ubit od Germanov 13. julija 1944, pokopan 14. 7. 1944. Pač pretresljivo doživetje. Pirnikove prej navedene melodije s spominom na narodnega heroja Rusa, ki s svinčenko v prsih leži in umira v sončnih Brdih.

Tudi s Pavletom Žavcarjem sva lepega poletnega dne pred vojno stala na skalni Kordeževi glavi med cretjem in rdečim slečevim cvetjem. Razigrana in židane volje sva se razgledovala tja dol po Mežiški dolini in nazaj na štajersko stran, po Savinjskih planinah in Karavankah. Edinstven je bil razgled na Obir in po tožnosanjavi Koroški. Lahno zastrta z meglico, ki se je dvigala iz Drave in jezer, je nenadno iz sanj prebujena vabila in izzivala. Dolg oddih sva si privoščila, preden sva se spustila mimo hude ravni v Toplo in se tam pri Florinovi domačiji ustavila. Domače sva našla pri vsakdanjih opravilih in se z njimi iskreno pozdravila. Gospodar Lipš je žgal črničevca in se ni pustil dosti motiti. Mati Nana pa naju je prijazno povabila v hišo in nama lepo postregla. Ta preprosta kmečka žena je imela silno široka duhovna obzorja ter marsikaterega šolanega, s svojim klenim mišljenjem in tehtno besedo, spravila v kozji rog. Ko smo se zblížali in zmenili, da je Pavle prvič v Topli, se ni mogel ubraniti, po stari domači šegi je moral takoj zlesti na krušno peč, tam pa na zdravje popiti kozarček borovničevca in pojesti velik kos pravkar pečene kruha. Pri Florinu sva v lovski sobi tudi prespala in se prihodnjega dne, šele pozno vrnila v dolino.

Komu bi bilo takrat prišlo na misel, da bi tovariš Matjaž v naslednji vojni spet prišel v Toplo kot sekretar Koroškega okrožja KPS organizirat narodnoosvobodilni boj v Mežiško dolino in med koroške Slovence onkraj Karavank! In ko je I. Koroška partizanska četa leta 1942/43 prezimovala v peških zemljankah nad Fajmutom, se je ob zimskih

Janez Wutte-Luc, predsednik Zveze koroških partizanov v Celovcu

večerih znova oglašal na toplanskih kmetijah ter se zaupno pogovarjal z domačini o čisto drugačnih, nujnih vprašanjih in nalogah, ki so zadevala upor in osvobodilni boj.

Ko smo se prerojeni v svobodi, tiste poletne nedelje ustavil pri Florinovi, smo bili vsi veselo prevzeti. Hčerki Nardka in Ida sta se čudili in nista hoteli verjeti, da je prišel v goste tisti resnični Matjaž iz leta 1942, ki so mu zmerom prijazno in odkrito žarele oči izpod triglavke, s katero je bil pokrit. Med bujnimi brki in dolgo črno brado mu je igral na ustih nasmeh, ki so ga še bolj poudarjali zdravi, beli zobje. Ko sta domači dečvi le priznali, da sta ga spoznali, sta kar razsipali še vedno žive in nepozabne spomine, ki jih čuvata.

Partizani so se pri Florinu oglasili prvič proti večeru 3. decembra 1943. V hišo je stopil najprej samo četni komandant Lojz, ki je strogo in resno poizvedoval, če so v hiši prisotni le domačini in med njimi ni tujega človeka. Ko je dobil pritrdilen odgovor, se je zaupno sprostil in povedal, da so njegovi fantje borci nove slovenske vojske, ki se borijo za svobodo. Nato se je v hišo kar vsulo, le varnostne straže so ostale razporejene zunaj na gorici. Edina ženska v skupini je bila partizanka Atena (Ela Ulrih-Letonja). Domači so gostom ponudili rženega kruha in mošta, povrhu pa še košaro jabolk in hrušk. V pogovoru so borci Florinove seznanili s cilji OF in narodnoosvobodilnega boja. Želeli so si pridobiti njihovo zaupanje, prepričati jih in potegniti na svojo stran, da bi jim pomagali in sodelovali z njimi. Po malem so se zblížali med seboj. Ob slovesu, bilo je ob štirih zjutraj, so jim domačini napolnili nahrbtnike. Tako se je v Topli začelo, stiki so se čvrstili, partizanov pa je bilo vedno več.

Kakor drugod so tudi topelske kmečke domačije dobile partizanska imena, ki so pomagala varovati skrivnosti in zveze na vse strani. Pri Burjaku se je partizansko reklo pri Jurju. Gregi, najmlajši izmed sinov je 7. februarja 1943 odšel v I. Koroško četo s partizanskim imenom Jurij. Tajna policija je 8. decembra 1942 Burjakove prijela in jih pregnala od doma. Pastir Boltežar, star šele 15 let, je takrat ušel policiji in se pridružil borcem v lesu. Domače fante so, uklenjene v verige, pripeljali v Črno. Potem so vsi nadaljevali trnovo pot v prevajške in celovške zapore. Starša, oče Filip in mati Antonija sta se zaradi starosti in boleznii vrnila 17. januarja 1944. Vsi drugi pa v taborišča. Mladi gospodar Miha je izgubil življenje v Dachauu, ostali bratje Filip, Šimen in Ivan so tam preživeli in se po končani vojni vrnili domov.

Na Florinem je bilo partizansko Pri brku, ker so se gospodarju košatili pod nosom veliki brki. Hčerka Ida se je poročila s Francetom Pečnikom-Mihom, ki je kot prvi domačin vstopil v I. Koroško četo 16. januarja 1943. Pred odhodom v domače lesove se je že vojaško preoblečen in s triglavko na glavi prišel k Florinovi posloviti in se pokazati svoji dečvi s puško na rami.

Gospodarja, ta mladega Janeza Kordeža so partizani zaupno klicali za Žganka. Ko so se prvič oglasili pri hiši, so se pošteno najedli koruznih žgancev.

Pri Fajmutovih se je reklo pri Micki. Domača hči Micka je bila takrat še mlada, cvetočih lic in lepe postave. Šest Fajmutovih fantov je bilo v partizanih: Pavel, Maks, Boštjan, Lojz, Ivan in Franc; Roki je zaradi bolehnosti ostal doma in deloval kot aktivist.

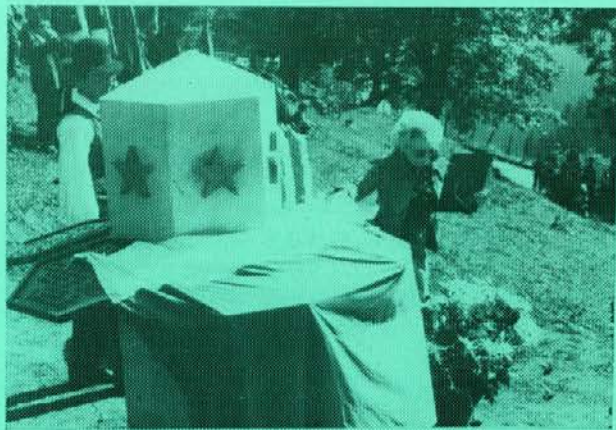
Končnikovi, partizansko Pri sestri so februarja 1942 gostoljubno sprejeli pod streho Dušana Kvedra-Tomaža. Iz Črne ga je spremljal v Toplo Rženov Ivček po naročilu Ivana Hercoga-Tima. Pri njih je ostal dva dni. Tomaž je gospodarja Hanzija zaupno seznanil z OF in njenimi cilji. Razgovarjala sta se tudi o slovenskem narodnem uporu in osvobodilnem boju. Končnikova sestra Mojcka je umrla v taborišču Rawensbrück.

Kakor v Topli, tako je bilo v vseh naših hribovskih zaselkih, po samotnih domačijah in lesenih bajtah.

Topla, pet starih kmetij, kjer so živeli in še živijo zavedni domačini, je postala in ostala partizanska. Borce za svobodo je sprejela medse prijazno in prisrčno.

Topla jim je ostala resnično topla in zvesta.

Kot dopolnilo temu spominskemu zapisu bo avtor na prošnjo uredništva v prihodnji številki dodal zgodovinsko kronološki pregled od prihoda partizanov na Koroško in ustanovitve I. Koroške čete vse do ustanovitve vzhodnokoroškega odreda. Pregled bo dokumentiran z datumi in spomini ljudi, ki so ta čas doživljali.

Olga Kastelic-Marjetka odkriva spomenik

00a 2x
AVTOR SPOMINSKIH VERZOV NA SPOMENIKU JE PROFESOR JANEZ MRDAVŠIČ, RAVNATELJ STUDIJSKE KNJIZNICE NA RAVNAH NA KOROŠKEM

V DOLINAH
TLEČ UPOR
SE TOD MOGOCNO
JE RAZPLAMENEL
TOD HOSTE PARTIZANOM
RAZPROSTRLE SO OBJEM
DOMOVI JIM ODPRLI
VRATA NA STEŽAJ
LJUDJE SO S SRCEM JIM
PRISLUHNILI

OD VSEPOVSOD
OD TOD
NA VSE STRANI
JIH JE VODILA POT
IZ BOJA V BOJ
V SOLČAVO ČETA
V MEŽICO BATALJON
ODRED ČEZ DRAVO
V ZADNJE BITKE
ZA PROSTOST

V OCEH
PLAMENI JEČE
TABORIŠČE – SMRT
PRED NJIMI
ZARJE SVIT – SVOBODA
OBŠOJENI NA SMRT
SO SE IZREKLI
ZA PROSTOST
UTIRALI SI
NOVO POT
V NOV SVET

IN MATERINŠČINA
PREGNANA
IZ VASI IN MEST
MED NJIMI NAŠLA JE
ZAVETJE – DOM
IN PESMI – NJE RAZCVET
UDARNIH MISLI MOČ
OD NJIH SKRIVAJ
SO SPET UTRLE POT
SI DO LJUDI

UPRLO SE JE
LJUDSTVO
– KRALJ MATJAŽ –
ORGANIZIRANO V OF
IZ SVOJIH KORENIN
JE CRPALO MOČI
ZA ZMAGOVITI BOJ
ZA SRECO MIR
IN BRATSTVO
MED LJUDMI

ZDAJ SVOJE SREČE
SAMO JE KOVAČ
PONOSNO
NA PRETEKLOST ZRE
Z ZAUPANJEM
V PRIHODNOST
SAMO URAVNAVA
SVOJ KORAK
PRISEGA
IN OBET

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNŠertel, Ida Robnik – Glavni urednik: Andrej Sertel, odgovor A Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. – Urejana urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnično-uredniški odbor: Vida Gerl, Ludvik Mori, Oto Pisnik, Hedviki urednik: Bruno Znidaršič – Naklada 5100 izvodov – Klišej a Janše, Nada Černič, Marjan Čuješ, Vida Vrhnjak, Andreji in tisk: CGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1981